

Enheten för kemiska, mikrobiologiska och fysikaliska faktorer
Katarina Eskils, 010-730 95 77
arbetsmiljoverket@av.se
Jenny Persson Blom, 010-730 95 31
Helen Karlberg, 010-730 94 34

Konsekvensutredning till förslaget om Arbetsmiljöverkets nya föreskrifter om smittrisker

Innehållsförteckning

1. Sammanfattning	4
2. Beskrivning av problemet och vad man vill uppnå	4
3. Beskrivning av alternativa lösningar	7
4. Bemyndiganden som myndighetens beslutanderätt grundar sig på	8
5. Föreskrifternas överensstämmelse med EU-anslutningen	8
5.1 Allmänt	8
5.2 Aktuella direktiv	8
5.2.1 Direktiv 2000/54/EG	8
5.2.2 Direktiv 2010/32/EU	9
6. Uppgifter om vilka som berörs av regleringen	9
6.1 Berörda arbetstagare, uppdelat på män och kvinnor	10
6.1.1 Hälso- och sjukvård av människor	10
6.1.2 Andra yrken än hälso- och sjukvård av människor	11
6.1.3 Avsiktligt arbete med smittämnen	12
6.1.4 Sammanfattning	14
6.1.5 Felkällor vid beräkningarna	15
6.2 Antal företag som berörs	15
6.2.1 Företag som berörs av bestämmelserna om smittrisker	15
6.2.2 Företag som berörs av bestämmelserna om arbete med smittämnen	17
6.3 Andra arbetsgivare som berörs	17
7. Beskrivning av förslaget och dess konsekvenser	19
7.1 Allmän beskrivning av förslaget	19
7.2 Beskrivning av paragrafer och bilaga	20
7.2.1 Inledande bestämmelser	20
7.2.2 Gemensamma bestämmelser	20
7.2.3 Arbete med risk för kontakt med kroppsvätskor	25
7.2.4 Arbete med smittämnen i laboratorier, rum för försöksdjur och i industriella processer	30
7.2.5 Sanktionsavgifter	38
7.3 Bestämmelser i nuvarande föreskrifter som föreslås tas bort, redan finns i annan lagstiftning eller som bör flyttas till andra föreskrifter	38
7.4 Sammanställning av ändrade kostnader	42
7.5 Jämställdhet	44
7.6 Miljöpåverkan	45
8. Jämförelse av konsekvenser för de övervägda regleringsalternativen	45
8.1 Begränsning av tillämpningsområdet och vem som berörs (1-3 §§)	45
8.2 Dokumentera arbetstagare som utsätts för smittämnen i riskklasserna 3 och 4 (11 §)	46
8.3 Behållare för stickande och skärande avfall (14 §)	46
8.4 Krav att dekontaminera, tvätta och destruera arbetskläder, specialkläder (15 § och 22 §)	46

8.5 Förbud att lämna avfall med smittämnen i riskklasserna 3 och 4 från vissa verksamheter (20 §)	47
8.6 Skyddsåtgärder i tabell eller i paragraftext (23-28 §§)	47
8.7 Anmälan om arbete med smittämnen (29 §)	47
8.7.1 Anmälan eller tillstånd	47
8.7.2 Vilka uppgifter som ska lämnas	48
8.7.3 Sanktionsavgift vid utebliven anmälan	48
8.8 Flytt av regeln om förbud att utsätta gravida för rubella och toxoplasma	48
9. Överväganden enligt 14 kap. 3 § regeringsformen	48
10. Effekter för kommuner och landsting	49
11. Tidsåtgång och administrativa kostnader för företag	49
12. Vilka andra kostnader som blir aktuella för företagen och vilka förändringar i verksamheten de kan behöva vidta	49
13. Bedömning av i vilken utsträckning föreskrifterna kan komma att påverka företagen	50
13.1 Påverkan av konkurrensförhållanden	50
13.2. Annan påverkan	50
14. Bedömning av om särskilda hänsyn behöver tas till små företag vid reglernas utformning	50
15. Bedömning av om särskilda hänsyn behövs när det gäller tidpunkten för ikraftträdande	50
16. Bedömning av om det finns behov av speciella informationsinsatser	51
17. Hur samråd genomförs	51
18. Redovisning av beröringspunkter med andra författningar	52
19. Kontaktperson på Arbetsmiljöverket	52
Bilaga 1	53
Berörda företag 2016 fördelade på storlek och bransch	53

1. Sammanfattning

Förslaget till föreskrifter om smittrisker medför att föreskrifterna om mikrobiologiska arbetsmiljörisker – smitta, toxinpåverkan, överkänslighet upphävs. Nuvarande bestämmelser flyttas helt eller delvis till förslaget om nya föreskrifter och till andra föreskrifter. Några bestämmelser upphör att gälla. Syftet är att förtydliga reglerna för arbeten med smittrisker, både när smittämnen förekommer oavsiktligt och när man avser att arbeta med smittämnen som sådana. Förslaget tar om hand de två EU-direktiv som idag är genomförda med hjälp av de nuvarande föreskrifterna om mikrobiologiska arbetsmiljörisker.

Föreskrifterna fokuserar på hygieniska förebyggande åtgärder. Risker som inte är smittrisker föreslås istället hanteras i andra föreskrifter. Dubbelregleringar tas bort så mycket som möjligt. Två nya sanktionsavgifter införs: en för felaktig utformning av behållare för stickande/skärande avfall och en för utebliven anmälan om smittämnen.

Förslaget innebär en del ökade kostnader, men även några besparingar för berörda arbetsgivare. Den stora kostnadsmässiga effekten hör samman med krav på tvätt av arbetskläder och specialkläder. Totalt visar denna konsekvensutredning att de nya kraven på tvätt kan komma att handla om en årlig ökad kostnad för svenska arbetsgivare på omkring 527 miljoner kronor. Övriga kostnadsmässiga förändringar är i jämförelse väldigt små. Framför allt kommer de ökade kostnaderna att påverka kommunala och privata verksamheter inom omsorg.

2. Beskrivning av problemet och vad man vill uppnå

EU-direktivet 2000/54/EG om skydd för arbetstagare mot risker vid exponering för biologiska agens i arbetet behandlar risker som kan uppstå av olika mikroorganismer och delar av mikroorganismer i olika arbetsmiljöer. Direktivet ligger till grund för Arbetsmiljöverkets föreskrifter (AFS 2005:1) om mikrobiologiska arbetsmiljörisker – smitta, toxinpåverkan, överkänslighet. I denna konsekvensutredning benämns dessa i fortsättningen "föreskrifterna om mikrobiologiska arbetsmiljörisker". Genom en ändring av föreskrifterna 2012 infördes även EU-direktivet 2010/32/EU om genomförande av det ramavtal om förebyggande av stick- och skärskador inom hälso- och sjukvården som ingåtts av Hospeem¹ och Epsu².

Inom sjukvård och omsorg finns risk för exponering och spridning av smittämnen. Arbetet kan leda till smittrisker hos arbetstagare, även i de fall där

¹ European Hospital & Healthcare Employers' Association

² European Federation of Public Service Unions

arbetsuppgifterna i första hand inte omfattar att arbeta med smittämnen. Människor kan bära och utsöndra smittämnen utan att vara sjuka och ibland utan veta om det själva. Patientsekretessen gör också att det inte alltid går att veta vilka patienter eller brukare som bär på smittämnen. Därför kan arbeten med nära kontakt med människor, djur, blod och andra kroppsvätskor innebära smittrisk. Om arbetet medför att arbetstagaren använder vassa föremål ökar risken ytterligare.

God hygien är grundläggande för att förebygga smitta hos arbetstagare och undvika att sprida smitta vidare. Kunskap om hygieniskt arbetssätt och hur man arbetar sticksäkert är viktig.

Smittrisen är större när smittämnen förekommer i stor mängd eller i hög koncentration. Vid avsiktligt arbete med smittämnen behöver åtgärder som skyddar arbetstagare kombineras med åtgärder som låter smittämnen tillväxa under kontrollerade former. Samtidigt måste man se till att andra smittämnen och biologiska agens begränsas. Om vassa föremål används vid avsiktligt arbete med smittämnen måste åtgärder vidtas för att skydda arbetstagare.

Risker med biologiska agens som inte är smittämnen kommer främst från mögel och endotoxiner som delkomponenter i organiskt damm, luftföroreningar i form av mögelsporer eller luktande (volatila) kemiska föreningar eller gaser som produceras av mikroorganismer. Riskerna beror främst på de kemiska egenskaperna snarare än det biologiska agenset i sig. Samtidigt är många av de åtgärder som behövs för att förebygga riskerna gemensamma med många andra risker, till exempel organiskt damm. De nuvarande föreskrifterna om mikrobiologiska arbetsmiljörisker är inte tydliga och svåra att förstå när det gäller denna typ av risker.

Föreskrifterna om mikrobiologiska arbetsmiljörisker har ett bredare tillämpningsområde än enbart laboratorier och hälso- och sjukvård, men uppfattas ändå vara begränsade till dessa områden.

Vi menar att de nuvarande föreskrifterna om mikrobiologiska arbetsmiljörisker behöver ändras av följande skäl.

- Föreskrifterna uppfattas av olika målgrupper som svåra att förstå och följa.
- Flera målgrupper förstår inte att de berörs av dagens föreskrifter.
- Enskilda paragrafer, bilagor och allmänna råd är mycket omfattande och uppfattas delvis som föråldrade.

- Kraven på vilka skyddsåtgärder som ska tillämpas vid olika typer av arbeten är otydliga.
- De arbetsmiljöproblem som orsakas av biologiska agens som inte är smittämnen regleras redan i stor utsträckning genom arbetsmiljölagen och andra föreskrifter, bland annat kemiska arbetsmiljörisker (AFS 2011:19) och arbetsplatsens utformning (AFS 2009:2).
- Flera paragrafer borde egentligen finnas i andra föreskrifter, då de bättre behandlar sakfrågan. Det gäller till exempel förbudet att utsätta gravida för vissa smittämnen, användning av personlig skyddsutrustning samt grundläggande bestämmelser om riskbedömning, kunskap och dokumentation.
- Tillståndskraven för verksamheter med användning av olika smittämnen har skapat onödiga administrativa krav, särskilt när tillstånd krävs också enligt bestämmelserna om innesluten användning av genetiskt modifierade mikroorganismer, GMM. Definitionen av termen "användning" är dessutom otydlig och ger upphov till tolkningsproblem.

Vi föreslår nya föreskrifter som ändrar namn till smittrisker. För att ytterligare förtydliga vilka som omfattas av föreskrifterna föreslår vi att föreskrifterna delas in i olika delar med tydliga rubriker. Den första delen föreslås beröra alla arbetsplatser där arbetstagare riskerar att infekteras av smittämnen på grund av sitt arbete. Den andra delen föreslås beröra arbetsplatser där arbetstagare kan riskera att komma i kontakt med kroppsvätskor. Det berör också specifika arbetsplatser där det finns påtaglig smittrisk, men där man inte arbetar med smittämnen som sådana. Tredje delen föreslås beröra endast verksamheter med avsiktligt arbete med smittämnen i laboratorier, försöksdjur och industriella processer. Fjärde och sista delen innehåller en bestämmelse om sanktionsavgifter. På så sätt kan arbetsgivare enklare hitta de bestämmelser som rör den egna verksamheten.

Den dubbelreglering av risker som förknippas med biologiska agens som inte är smittämnen vill vi också ta bort. Sådana risker hanteras bättre inom ramen för andra föreskrifter. Genom att fokusera på enbart smittrisker i de nya föreskrifterna kan vi göra det tydligare att hygieniska åtgärder är grundläggande för att förebygga smittrisker. Tydligare regler bör förenkla för arbetsgivaren vad som gäller.

3. Beskrivning av alternativa lösningar

Vi har övervägt fyra alternativ för att lösa de arbetsmiljöproblem som finns vad gäller smittrisker och andra risker med biologiska agens i arbetet.

1. Ingen förändring av nuvarande föreskrifter (AFS 2005:1) om mikrobiologiska arbetsmiljörisker – smitta, toxinpåverkan, överkänslighet.
2. Upphävande av nuvarande föreskrifter om mikrobiologiska arbetsmiljörisker utan att ersätta dem med nya föreskrifter.
3. Införa EU-direktiven direkt, utan att anpassa till nationell befintlig lagstiftning.
4. Modernisering och renodling av reglerna genom att utforma nya föreskrifter.

Vi förkastade det första alternativet eftersom en genomförd förstudie (dnr 2014/100863) pekade på behovet av en större förändring, inte minst på grund av att föreskrifterna innehåller dubbelregleringar och är svåra att förstå. Alternativ två var inte aktuellt eftersom nuvarande föreskrifter om mikrobiologiska arbetsmiljörisker genomför två EU-direktiv³. De båda EU-direktiven innehåller både precisa och allmänna krav, som inte kan tas omhand på andra ställen i arbetsmiljölagstiftningen utan att göra genomgripande förändringar av andra befintliga föreskrifter. Kraven i EU-direktiven kan inte heller tas omhand enbart med informationsinsatser. Att införa EU-direktiven enligt alternativ tre är inte att rekommendera, då de är svåra att tillämpa och man i direktiven lämnar mycket till medlemsstaterna vad gäller genomförandet.

Det fjärde alternativet är enligt vår bedömning det enda alternativ som möjliggör att genomföra de förslag som föreslås i den genomförda förstudien. Att modernisera och renodla dagens regler genom att utforma nya föreskrifter, ger möjlighet att förtydliga och framtidssäkra reglerna. Därför har vi valt att utforma ett förslag till nya föreskrifter.

³ EU-direktivet 2000/54/EG om skydd för arbetstagare mot risker vid exponering för biologiska agens i arbetet och EU-direktivet 2010/32/EU om genomförande av det ramavtal om förebyggande av stick- och skärskador inom hälso- och sjukvården som ingåtts av Hospeem och Epsu.

4. Bemyndiganden som myndighetens beslutanderätt grundar sig på

Arbetsmiljöverkets bemyndigande för detta föreskriftsförslag finns i 18 § arbetsmiljölförordningen (1977:1166). Förslaget till nya föreskrifter införlivar dessutom två EU-direktiv i svensk rätt. De två aktuella direktiven är:

- Europaparlamentets och rådets direktiv 2000/54/EG av den 18 september 2000 om skydd för arbetstagare mot risker vid exponering för biologiska agens i arbetet.
- Rådets direktiv 2010/32/EU av den 10 maj 2010 om genomförande av det ramavtal om förebyggande av stick- och skärskador inom hälso- och sjukvården som ingåtts av Hospeem⁴ och Epsu⁵.

Båda direktiven är minimidirektiv och är idag genomförda i nuvarande föreskrifter om mikrobiologiska arbetsmiljörisker.

5. Föreskrifternas överensstämmelse med EU-anslutningen

5.1 Allmänt

Vår bedömning är att förslaget som helhet överensstämmer med de skyldigheter på området som följer med Sveriges anslutning till EU. Vår bedömning är också att förslaget inte i någon del strider mot EU-rätten.

5.2 Aktuella direktiv

Båda de aktuella EU-direktiven är så kallade minimidirektiv. Sverige har beträffande båda direktiven valt att utnyttja möjligheten att gå utöver miniminivån i några fall. Vi vill framhålla att denna s.k. goldplating inte är något nytt. Det nya förslaget till föreskrifter innebär alltså ingen skärpning av kraven jämfört med vad som redan gäller genom dagens föreskrifter om mikrobiologiska arbetsmiljörisker. Vi redogör nedan för i vilka avseenden som regelverket går utöver miniminivån.

5.2.1 Direktiv 2000/54/EG

Direktivet genomförs i stora delar i nivå med minimikraven. De delar där vi utnyttjar vårt nationella handlingsutrymme är följande.

- Diagnoslaboratorier ska även i fortsättningen anmäla nya smittämnen i riskklass 4. I direktivet 2000/54/EG finns ett undantag för diagnos-

⁴ European Hospital & Healthcare Employers' Association

⁵ European Federation of Public Service Unions

laboratorier som redan har anmält att de arbetar med smittämnen i riskklass 4 att anmäla nya sådana smittämnen. Vi har hittills inte haft något sådant undantag. Riskklass 4 omfattar de farligaste smittämnen och därmed de högsta kraven på skyddsåtgärder. Vi bedömer att det är en fördel för verksamheten att ha en fullständig bild av vilka smittämnen som används.

- På några ställen har vi, när det gäller skyddsåtgärder, ersatt "bör" eller "rekommenderas" i tabellerna i direktivets bilaga V och VI med "ska". Vår bedömning är att de strängare kraven är nödvändiga för att förebygga spridning av smittämnen och att möjligheterna att upprätthålla en god arbetsmiljö vid arbete med smittämnen därmed ökar.

5.2.2 Direktiv 2010/32/EU

I direktivet 2010/32/EU ges möjlighet för berörda parter att gemensamt genomföra ramavtalet som direktivet bygger på i respektive land. I samband med genomförande av direktivet meddelade de parter på arbetsmarknaden som i Sverige representerar Hospeem och Epsu att man inte skulle genomföra direktivet genom avtal utan lämnade över uppgiften till Arbetsmiljöverket.

Direktivet gäller enbart inom hälso- och sjukvården men har i nuvarande föreskrifter om mikrobiologiska arbetsmiljörisker fått ett vidgat tillämpningsområde i Sverige. Sedan införandet i Sverige 2013 gäller kraven vid risk för kontakt med kroppsvätskor från människor även inom andra verksamheter och vid risk för kontakt med kroppsvätskor från djur inom djurens hälso- och sjukvård. Vi anser att även dessa verksamheter ska omfattas av föreskriftsförslaget eftersom risker vid kontakt med kroppsvätskor finns även i verksamheter utanför hälso- och sjukvården.

6. Uppgifter om vilka som berörs av regleringen

Föreskrifterna föreslås omfatta smittrisker och avsiktligt arbete med smittämnen. De arbetsplatser som berörs finns framförallt där man arbetar nära människor eller djur och där man kommer i kontakt med kroppsvätskor från människor eller djur. Laboratorier, försöksdjursanläggningar, industriella processer och liknande där man arbetar med smittämnen, omfattas också av förslaget.

De flesta arbetsplatser som berörs av hela förslaget till föreskrifter om smittrisker finns inom offentliga verksamheter eller hos privata utförare av offentlig verksamhet. Betydligt fler kvinnor än män berörs av förslaget.

6.1 Berörda arbetstagare, uppdelat på män och kvinnor

Föreskrifterna innehåller både generella regler som berör alla verksamheter där det finns risk att smittas i arbetet och särskilda regler för olika typer av risker eller arbetsmoment. Det är mycket svårt att ange exakt hur många arbetstagare som är berörda. Föreskrifterna berör alla som i sitt arbete riskerar att utsättas för smittämnen. I några fall är det hela yrkesgrupper som berörs medan det i andra yrken kan vara några få som faktiskt riskerar att utsättas för smittämnen. Vi bedömer att det totalt kan röra sig om en miljon arbetstagare som har en reell risk för att bli smittade i sitt arbete. Det utgör cirka en fjärdedel av landets anställda inom åldersgruppen 15-74 år enligt SCB:s arbetskraftsundersökning 2016. För de flesta innebär inte förslaget några förändringar i sak, förutom att bestämmelser flyttats till andra ställen i lagstiftningen. Framförallt berörs yrken som är starkt kvinnodominerade.

6.1.1 Hälso-och sjukvård av människor

En stor grupp som ofta är utsatt för smittrisk är arbetstagare sysselsatta i vård- och omsorgsyrken. Antalet anställda inom vårdyrkena enligt Statistiska centralbyråns (SCB:s) yrkesregister 2015 var 623 400, 82 % kvinnor och 18 % män, se tabell 1. Förutom dem som är anställda inom vård och omsorg finns också studenter under utbildning i dessa miljöer. Det är inte möjligt att få någon exakt siffra på hur många de är, men 2016 fanns det drygt 32 000 elever i landets högskoleutbildningar för omsorgs- och sjukvårdsyren 2016⁶. Ytterligare elever tillkommer från vård- och omsorgsutbildningar som inte bedrivs på högskolenivå. Vårdbiträden, sjuksköterskor, undersköterskor och personal inom hemtjänst och äldreboende står för nästan 60 % av påverkade arbetstagare inom denna grupp. Värt att notera är att inom dessa yrkeskategorier var 89 % kvinnor och 11 % män.

I Socialstyrelsens föreskrifter (SoSFS 2015:10) om basal hygien i vård och omsorg ställs krav på att arbetstagare ska bära särskilda arbetskläder. Arbetsmiljöverket vill med det nya föreskriftsförslaget också reglera krav på att dessa arbetskläder dekontamineras, tvättas och destrueras. Inom vårdinrättningar på hälso- och sjukvårdens område är det sannolikt att detta redan sker.

⁶ Se s. 155 i Universitetskanslersämbetets årsrapport 2017, www.uka.se.

Tabell 1. Anställda inom vård och omsorgsyren 2015

Yrke	Kvinnor	Män	Totalt
Undersköterskor, hemtjänst m.fl.	167 200	14 800	182 000
Sjuksköterskor	92 400	10 800	103 200
Vårdbiträden	65 400	14 400	79 800
Personliga assistenter	54 900	18 300	73 200
Vårdare, boendestödjare	42 200	14 000	56 200
Läkare	19 300	18 200	37 500
Behandlingsassistenter, socialpedagoger m.fl.	12 000	7 600	19 600
Skötare	10 500	5 900	16 400
Sjukgymnaster	8 000	2 300	10 300
Tandsköterskor	9 900	100	10 000
Arbetsterapeuter	7 700	500	8 200
Övrig vård och omsorgspersonal	5 500	2 200	7 700
Städare inom vård och omsorg*	5 200	800	6 000
Tandläkare	3 600	2 200	5 800
Tandhygienister	3 600	100	3 700
Barnsköterskor	1 400	0	1 400
Ambulanssjukvårdare	200	800	1 000
Övriga specialister inom hälso- och sjukvård	800	200	1 000
Kiropraktorer och naprapater m.fl.	200	200	400
Totalt	510 000	113 400	623 400

*Siffrorna är från SCB:s yrkesregister 2014. Kategorin återfinns inte 2015. Vi bedömer att antalet fortfarande är aktuellt.

Källa: Statistiska centralbyrån, www.scb.se: "Yrkesregister med yrken 2015" Yrkeskategorier har slagits samman till mer övergripande kategorier. Siffrorna är avrundade till 100-tal.

6.1.2 Andra yrken än hälso- och sjukvård av människor

Enligt uppgifterna i SCB:s yrkesregister finns det ytterligare 373 700 sysselsatta inom yrken med risk för att utsättas för smittämnen, bland annat vid arbete med djur, inom laboratorier och inom barnomsorg, vilket framgår av tabell 2. Även i dessa yrken är kvinnor i majoritet; 75 % kvinnor jämfört med 25 % män.

Tabell 2. Antal sysselsatta i några yrken utöver vård och omsorg 2015, där det kan finnas särskild risk för smitta i arbetet

Yrke	Kvinnor	Män	Totalt
Grundskollärare	71 800	24 000	95 800
Barnskötare	73 000	9 000	82 000
Förskollärare	67 200	3 500	70 700
Socialsekreterare	15 400	2 700	18 100
Fritidspedagoger	12 800	4 500	17 300
Väktare och ordningsvakter	4 500	12 100	16 600
Poliser	5 300	10 900	16 200
Biomedicinska analytiker med flera med liknande arbetsuppgifter	8 400	1 400	9 800
Renhållnings- och återvinningsarbetare	900	7 700	8 600
Kriminalvårdare	2 800	4 600	7 400
Uppfödare och skötare av lantbrukets husdjur	3 100	3 200	6 300
Frisörer	4 400	600	5 000
Växtodlare och djuruppfödare, blandad drift	1 100	3 000	4 100
Slaktare och styckare	500	3 000	3 500
Hudterapeuter, fotterapeuter och övrig skönhetsvård	2 100	200	2 300
Veterinärer	1 700	500	2 200
Djursjukskötare med flera	1 800	200	2 000
Cell- och molekylärbiologer med flera med liknande arbetsuppgifter	700	800	1 500
Tull- och kustbevakningstjänstemän	500	1 000	1 500
Begravnings- och krematoriepersonal	600	600	1 200
Övriga djuruppfödare och djurskötare	800	300	1 100
Uppfödare och skötare av sällskapsdjur	400	100	500
Totalt	279 800	93 900	373 700

Källa: Statistiska centralbyrån, www.scb.se: "Yrkesregister med yrken 2015" Yrkeskategorier har slagits samman till mer övergripande kategorier. Siffrorna är avrundade till 100-tal.

6.1.3 Avsiktligt arbete med smittämnen

Till skillnad från yrken där det finns en mer eller mindre påtaglig risk för att utsättas för smittämnen förekommer avsiktligt arbete med smittämnen i några särskilda verksamheter. Det är på forskningslaboratorier och i bioteknikföretag, i mikrobiologisk och medicinsk utbildning på högskolenivå, i analyslaboratorier för mikrobiologisk diagnostik och livsmedelssäkerhet samt i storskalig produktion. Sådan verksamhet ska anmälas eller ha tillstånd. Vi känner till vilka de tillståndspliktiga verksamheterna är. Mindre riskfyllda verksamheter som omfattar arbete med smittämnen, men som bara behöver anmälas, finns inom

samma branscher samt inom bioteknik och läkemedelsbranschen. Det är mycket svårt att få fram siffror på hur många inom branscherna som arbetar med smittämnen, liksom fördelningen av andelen kvinnor och män. Vi har därför på olika sätt försökt uppskatta antalet berörda.

En granskning av informationen på webbplatserna för landets högskolor och universitet⁷ visar att uppskattningsvis 1 200 personer bedriver forskning med smittämnen vid ett femtontal forskningsinstitutioner. Även studenter som använder smittämnen i sin utbildning omfattas av bestämmelserna. Om vi antar att alla nio lärosäten ger en kurs om året där smittämnen ingår och att 20 studenter deltar i varje kurs, tillkommer 180 personer. Vi kan också anta att ett hundratal doktorander deltar i någon kurs på doktorandnivå och att de normalt arbetar på andra institutioner än dem vi har granskat. Sammanlagt blir det ungefär 1 500 personer. Fördelningen mellan män och kvinnor är relativt jämn, dock har vi uppfattningen att fler kvinnor än män både arbetar med smittämnen och leder forskningsprojekt med smittämnen. Detta varierar mellan de olika institutionerna.

Enligt SCB:s statistik i Företagsdatabasen, se bilaga 1, finns det åtminstone 3 800 sysselsatta inom näringsgrenarna "Bioteknisk forskning och utveckling" och "Tillverkning av läkemedel". Uppgifterna har vi fått fram genom att beräkna minsta antalet arbetstagare per företag i varje kolumn i tabellen. Vi valde det minsta antalet eftersom det inte är sannolikt att alla anställda arbetar med smittämnen på varje företag.

På Folkhälsomyndighetens webbplats finns en lista över 24 sjukhus och privata företag som utför mikrobiologisk diagnostik. Om i genomsnitt 50 arbetstagare arbetar med smittämnen inom dessa 24 verksamheter, berörs 1 200 personer.

Det finns fyra statliga myndigheter som också använder smittämnen, både för mikrobiologiska analyser och forskning. Det är Folkhälsomyndigheten, Försvarets forskningsinstitut FOI, Livsmedelsverket och Statens veterinärmedicinska anstalt. Om vi antar att hundra personer per myndighet i genomsnitt arbetar med smittämnen, blir det 400 personer.

De 35 arbetsgivare som har tillstånd för användning av smittämnen enligt nuvarande bestämmelser berörs särskilt, dels eftersom de inte längre behöver

⁷ Informationen är hämtad från Umeå universitet www.umu.se, Uppsala universitet www.uu.se, Karolinska institutet www.ki.se, Stockholms universitet www.su.se, Linköpings universitet www.liu.se, Göteborgs universitet www.gu.se, Sveriges lantbruksuniversitet www.slu.se, Högskolan i Skövde www.hs.se och Lunds universitet www.lu.se. De lärosäten som vi inte har sett bedriver forskning med smittämnen redovisas inte.

ansöka om tillstånd för sin verksamhet, dels för att de inte längre behöver registrera arbetstagare som arbetar med smittämnen i riskklass 3 eller 4. Berörda arbetstagare ingår i tabell 3.

Enligt våra uppskattningar berörs ungefär 6 900 arbetstagare, och uppgifterna är sammanställda i tabell 3. Vår bedömning är att de flesta av dessa arbetstagare redan idag arbetar på ett sådant sätt att risken för att utsättas för smitta är väldigt låg.

Tabell 3. Uppskattning av antalet berörda arbetstagare som arbetar med smittämnen

Typ av verksamhet	Antal arbetstagare
Forskning vid universitet och högskolor	1 200
Studenter på högskolenivå	300
Biotechnisk forskning och utveckling	700
Tillverkning av läkemedel	3 100
Mikrobiologiska analyslaboratorier	1 200
Statliga laboratorier	400
Totalt	6 900

Uppgifterna är hämtade från universitets och högskolors webbsidor, se fotnot 7, tabellen i bilaga 1 (näringsgrenarna "Biotechnisk forskning och utveckling" och "Tillverkning av läkemedel") samt uppgifter från Folkhälsomyndighetens lista över laboratorier som utför mikrobiologiska analyser (www.folkhalsomyndigheten.se). Det saknas uppgifter om hur många som är kvinnor och hur många som är män. Siffrorna är avrundade till 100-tal.

6.1.4 Sammanfattning

Sammantaget berörs ungefär en miljon arbetstagare av föreskriftsförslaget, se tabell 4. Enligt SCB fanns 4,38 miljoner anställda 2016, oavsett anställningsform. Av dessa var 2,19 miljoner kvinnor. Det innebär att nästan en fjärdedel av alla arbetstagare berörs av föreskriftsförslaget.

Tabell 4. Sammanställning av antal berörda arbetstagare

Kategori som berörs av föreskrifterna	Kvinnor	Män	Totalt
Sysselsatta inom vård- och omsorgsyrken	510 000	113 400	623 400
Sysselsatta inom andra yrken med smittrisker	279 800	93 900	373 700
Sysselsatta inom verksamheter med användning av smittämnen	<i>i.u.</i>	<i>i.u.</i>	6 900
Totalt*	>789 800	>207 300	1 004 000

i.u. = ingen uppgift.

*Totala antalet män och kvinnor som redovisas är mindre än det totala antalet berörda arbetstagare. Det beror på att vi saknar uppgift om kvinnor och män för dem som är sysselsatta inom verksamheter med användning av smittämnen.

6.1.5 Felkällor vid beräkningarna

Vi har skilt på arbetstagare i verksamheter där det kan finnas risk att smittas i arbetet och arbetstagare på laboratorier och andra ställen där man arbetar med smittämnen. Båda grupperna är svåra att beräkna.

Det finns många arbetsplatser där det finns risk att exponeras för smitta. Att försöka identifiera hur många arbetsplatser som har arbetstagare som kan tänkas utsättas för smittrisker är en utmaning i sig, men ger ändå inte någon större vägledning om hur många arbetstagare som verkligen exponeras för smittämnen. De antal berörda och de konsekvenser som redovisas i denna konsekvensutredning kommer i många fall att med nödvändighet vara grova uppskattningar som vilar på osäker grund.

6.2 Antal företag som berörs

Det är svårt att få fram någon exakt siffra på hur många företag som berörs av föreskrifterna. Som mest kan 137 200 företag beröras av förslaget, varav 112 800 är ensamföretag enligt SCB. Ungefär 24 000 av företagen är små och medelstora (upp till 99 anställda). En sammanställning återfinns i tabell 5 och en fullständig tabell med alla näringsgrenar redovisas i bilaga 1. Sannolikt berörs de flesta företag enbart av den allmänna delen av föreskrifterna, om grundläggande hygieniska åtgärder.

6.2.1 Företag som berörs av bestämmelserna om smittrisker

Många företag utför verksamhet inom vård och omsorg på uppdrag av kommuner och landsting. Drygt tio procent av företagen finns inom vård och omsorg samt förskolor. Samtidigt finns mer än hälften av alla berörda arbetstagare som redovisas i avsnitt 6.1 inom den typen av verksamheter, men vi kan utifrån vårt underlag inte skilja på om arbetstagarna finns inom privat eller

offentlig verksamhet. Enligt uppgifter på Vårdföretagarnas hemsida är dock närmare 240 företag verksamma inom äldreomsorgen⁸. Enligt muntlig uppgift från SKL (Sveriges kommuner och landsting) uppskattas omkring 44 000 arbetstagare arbeta inom äldreomsorgen med annan arbetsgivare än kommun och landsting.

Tabell 5. Antal företag per storleksklass 2016

Antal anställda:	0	1-19	20-99	100+	Totalt
Djuruppfödning; mjölkproduktion; jakt m.m.	77 767	5 627	38	2	83 464
Tillverkning av läkemedel	62	44	15	11	132
Avloppsrening	114	102	23	8	247
Partihandel med djur; zoobutiker	572	384	4	1	961
Bioteknisk FoU	300	139	14	0	453
Annan naturvetenskaplig och teknisk FoU	1 985	803	78	20	2 886
Veterinärverksamhet	853	480	31	5	1 369
Säkerhetsverksamhet	270	241	33	11	555
Lokalvård	4 944	3 530	272	48	8 794
Förskola; grundskola	358	1 653	505	106	2 622
Universitets- och högskoleutbildning	521	66	7	37	631
Medicinsk laboratorieverksamhet m.m.	43	28	1	3	75
Sjukvård, primärvård	2 141	1 176	91	40	3 448
Ambulanssjukvård	26	10	4	3	43
Tandvård	1 163	1 890	13	9	3 075
Omsorg; boenden	767	1 232	309	205	2 513
Öppna sociala insatser	2 590	2 100	410	259	5 359
Industri- och institutions- tvätt	44	63	8	4	119
Skönhetsvård, kroppsvård	18 265	2 170	18	1	20 454
Antal företag, totalt	112 785	21 738	1874	773	137 170

Källa: SCB Statistikdatabasen, Företagsdatabasen: Företag och anställda, urval 2016 och antal företag enligt näringsgrenar redovisade i tabellen. Både privata och offentliga arbetsgivare ingår i underlaget.

Uppgifterna har bearbetats.

http://www.statistikdatabasen.scb.se/pxweb/sv/ssd/START_NV_NV0101/FDBR07/?rxid=f45f90b6-7345-4877-ba25-9b43e6c6e299

⁸ Informationen hämtad från <https://www.vardforetagarna.se/om-vardforetagarna/branscher-inom-vardforetagarna/bransch-aldreomsorg>

Företag som berörs av kravet på dekontaminering, tvätt och destruktion av arbetskläder finns inom vård och omsorg. Enligt Vårdföretagarnas broschyr Privat vårdfakta 2016 fanns det år 2014 nästan 13 000 sådana företag, de allra flesta små, se tabell 6.

Tabell 6. Antal vård- och omsorgsföretag per storleksklass 2014

Antal årsanställda	0-19	20-49	50-99	100-249	250+	Totalt
Antal företag	11 880	518	173	120	69	12 760

Källa: Privat vårdfakta 2016, broschyr från vårdföretagarna.

6.2.2. Företag som berörs av bestämmelserna om arbete med smittämnen

Företag som använder smittämnen i forskning, produktion eller mikrobiologisk analys omfattas av delen om arbete med smittämnen i laboratorier, försöksdjur och industriella processer.

Som mest berörs knappt 600 företag av förslagets bestämmelser om arbete med smittämnen. Alla har sannolikt inte sådant arbete. Enligt tabell 5 finns det 132 företag med tillverkning av läkemedel och 453 företag med bioteknisk forskning och utveckling. Det är sannolikt att de flesta företagen har någon verksamhet som omfattar arbete med smittämnen. Dessutom finns det några företag som använder smittämnen i mikrobiologiska analyser, bland annat på uppdrag av landsting. Många av företagen saknar anställda eller har färre än 20 anställda.

Endast ett tiotal företag har i dag tillstånd och berörs av ändringen som innebär att tillståndskravet ersätts med krav på anmälan. Flera av företagen berörs däremot av det krav på anmälan som redan idag finns. Dessutom berörs flera företag också av föreskrifterna om innesluten användning av genetiskt modifierade mikroorganismer för samma slags verksamhet.

6.3 Andra arbetsgivare som berörs

Offentliga arbetsgivare inom hemtjänst, vård, förskolor och omsorg i alla 20 landsting och regioner och alla 290 kommuner berörs av förslaget. Utöver dessa verksamheter i kommunal regi berörs även yrkeshögskolor och gymnasier med utbildningar med naturvetenskaplig och medicinsk inriktning. Då samtliga kommuner och landsting i Sverige berörs, är det mer relevant att ta reda på hur många anställda som finns i kommunernas och landstingens verksamheter som är direkt berörda av förslaget. De redovisas i tabell 7. Kommuner och landsting berörs i olika hög grad av de enskilda delarna i förslaget till föreskrifter, beroende på vilka verksamheter de bedriver. Alla berörs av det första, gemensamma delen och de flesta berörs också av delen om kontakt med kroppsvätskor. Många landsting och regioner berörs av det näst sista delen med särskilda krav vid arbete med smittämnen.

Tabell 7. Antal anställda i några olika verksamheter inom kommuner och landsting år 2015

Personalgrupp*	Kommuner	Landsting och regioner
Totalt antal anställda i vård och omsorg	219 325	162 410
varav:		
Undersköterskor, skötare m.fl.	115 666	44 884
Vårdbiträden, vårdare	69 741	-
Sjuksköterskor	16 151	68 037
Personliga assistenter	16 004	-
Läkare	-	30 745
Biomedicinska analytiker	-	6 435
Barnmorskor	-	5 174
Övriga yrken inom vård och omsorg	1 763	7 135
Totalt antal anställda inom rehabilitering och förebyggande verksamhet	7 786	13 310
Totalt antal anställda i social och kurativ verksamhet	41 017	4 524
Totalt antal anställda inom tandvård	-	13 005
Totalt antal anställda i skola och förskola	270 793	2 371

Källa: Sveriges kommuner och landsting, www.skl.se.

*Dessa är en delmängd av grupperna som redovisas i tabellerna 1 och 2 i avsnitt 6.1.

Vidare berörs universitet och högskolor med forskning och/eller medicin- och mikrobiologiutbildningar av förslaget. Enligt Universitetskanslersämbetets årsredovisning 2017 finns det heltidsstuderande vid medicin- och vårdutbildningar på 26 högskolor i landet varav två är enskilda högskolor. Vid 27 högskolor, varav två är enskilt ägda, finns heltidsstuderande inom naturvetenskap. Forskningsverksamheter inom medicin och naturvetenskap kan omfatta både smittrisker på grund av kontakt med kroppsvätskor och på grund av att man arbetar med smittämnen. Vid nio universitet och högskolor finns det ett femton-tal institutioner som bedriver forskning med smittämnen enligt deras egna webbplatser⁹. Några av dessa institutioner har också tillstånd för användning av smittämnen i riskklass 3. Samtliga lärosäten som bedriver denna typ av forskning är statliga.

⁹ Informationen är hämtad från Umeå universitet www.umu.se, Uppsala universitet www.uu.se, Karolinska institutet www.ki.se, Stockholms universitet www.su.se, Linköpings universitet www.liu.se, Göteborgs universitet www.gu.se, Sveriges lantbruksuniversitet www.slu.se, Högskolan i Skövde www.hs.se och Lunds universitet www.lu.se.

De statliga myndigheter som har mikrobiologiska laboratorier inom sina verksamheter berörs också av förslaget, särskilt delen om arbete med smittämnen i laboratorier, försöksdjur och industriella processer och ändringen att ersätta tillståndskrav med krav på anmälan. Vi har identifierat fyra myndigheter. Dessa är Folkhälsomyndigheten, Totalförsvarets forskningsinstitut, Livsmedelsverket och Statens veterinärmedicinska anstalt.

7. Beskrivning av förslaget och dess konsekvenser

7.1 Allmän beskrivning av förslaget

De större förändringar som föreslås i jämförelse med nu gällande föreskrifter om mikrobiologiska arbetsmiljörisker är i korthet följande.

- Tillämpningsområdet har ändrats till att enbart omfatta smittrisker.
- Kravet att registrera arbetstagare som riskerar att exponeras för smittämnen i riskklass 3 och riskklass 4 om händelse inte har inträffat tas bort. Kravet att dokumentera faktiska händelser kvarstår.
- Krav införs att dekontaminera, tvätta och destruera arbetskläder för verksamheter som berörs av Socialstyrelsens föreskrifter om basal hygien i vård och omsorg samt för specialkläder för verksamheter som arbetar med smittämnen.
- Kravet på skyltning med symbolen för biologisk fara/smittrisk vid ingång till vårdenhet där människor eller djur med mycket smittfarliga smittämnen tas bort.
- Krav på tillstånd ersätts med krav på anmälan för verksamheter som arbetar med eller förvarar smittämnen.
- Två nya sanktionsavgifter införs.
- Andra bestämmelser i nuvarande föreskrifter som inte finns i förslaget kommer antingen att flyttas till andra föreskrifter eller uppfylls redan av andra regler.
- Inga allmänna råd finns kvar i föreskrifterna.

7.2 Beskrivning av paragrafer och bilaga

I detta avsnitt använder vi följande förkortningar.

AML	Arbetsmiljölagen (1977:1160)
AMF	Arbetsmiljöförordningen (1977:1166)
SAM	Arbetsmiljöverkets föreskrifter (AFS 2001:1) om systematiskt arbetsmiljöarbete
Direktivet 2000/54/EG	Direktivet 2000/54/EG om åtgärder till skydd för arbetstagare mot risker vid exponering för biologiska agens i arbetet
Direktivet 2010/32/EU	Direktivet 2010/32/EU om genomförande av det ramavtal om förebyggande av stick- och skärskador inom hälso- och sjukvården som ingåtts av Hospeem och Epsu

7.2.1 Inledande bestämmelser

Syfte, tillämpningsområde och definitioner

1 – 4 §§

1 § beskriver föreskrifternas syfte. 2 § handlar om tillämpningsområde för att på så sätt förtydliga i vilka situationer föreskrifterna gäller. 3 § beskriver till vem föreskrifterna riktar sig och vilka delar av föreskrifterna som gäller när. Exempelvis framgår att den som anlitar inhyrd arbetskraft, ensam- och familjeföretagare utan anställd samt den som genomgår utbildning berörs av bestämmelserna. 4 § innehåller definitioner.

Kostnader och andra följder av förslaget: De inledande bestämmelserna innebär inga direkta kostnader, men eftersom de bland annat styr vilka som är berörda får de också kostnadsmässiga konsekvenser. Kostnader och andra konsekvenser till följd av dessa inledande bestämmelser ingår i de kostnadsberäkningar som redovisas nedan.

7.2.2 Gemensamma bestämmelser

Systematiskt arbetsmiljöarbete

5 §

Beskrivning av förslaget: Nuvarande föreskrifter om mikrobiologiska arbetsmiljörisker innehåller bestämmelser som till stor del upprepar vissa krav som redan finns i de särskilda föreskrifterna om systematiskt arbetsmiljöarbete (SAM). Denna dubbelreglering föreslår vi nu upphör, men vi har valt att i 5 § hänvisa till de krav som finns på systematiskt arbetsmiljöarbete i SAM.

Kostnader och andra följder av förslaget: Att kravet från dagens föreskrifter om mikrobiologiska arbetsmiljörisker ändras till en hänvisning innebär ingen förändrad kostnad eftersom arbetsgivaren ändå har kvar samma krav som idag

beträffande det systematiska arbetsmiljöarbetet. Förslaget medför därför inga ändrade kostnader jämfört med nuvarande bestämmelser.

Undersökning och riskbedömning

6 §

Beskrivning av förslaget: Det ändrade tillämpningsområdet gör att endast smitt-risker ska undersökas och bedömas. Andra risker på grund av biologiska agens ska undersökas och bedömas som en del av det systematiska arbetsmiljöarbetet och föreskrifterna om kemiska arbetsmiljörisker. 6 § innebär därmed en precisering av vad arbetsgivare ska ta hänsyn till i sin undersökning och riskbedömning om arbetstagare riskerar att bli utsatta för smittämnen som kan ge infektioner i sitt arbete. Kravet i 6 § går utöver det som ska göras enligt SAM, men är i överensstämmelse med vad som ska göras enligt 4 § i nuvarande föreskrifter om mikrobiologiska arbetsmiljörisker. De angivna strecksatserna i paragrafen preciserar hur. Bestämmelsen genomför delvis artikel 3 i direktivet 2000/54/EG.

Det krav på kompetens för den som gör riskbedömning och som finns i 4 § i nuvarande föreskrifter har tagits bort eftersom de redan finns reglerade genom AML och SAM.

Kostnader och andra följder av förslaget: Förslaget innebär ingen ändring i sak av kraven jämfört med dagens reglering. Arbetsmiljöverkets föreskrifter om kemiska arbetsmiljörisker kan dock behöva ändras för att förtydliga att vissa biologiska agens såsom oorganiskt damm omfattas av föreskrifterna.

Hygienåtgärder

7 §

Beskrivning av förslaget: För att inte skapa smittrisker på andra ställen än på den arbetsplats där risken finns, behöver arbetsgivaren se till att smittämnen inte sprids på grund av arbetet eller åtgärderna för de närmaste berörda. Arbetsgivaren ska även se till att antalet arbetstagare som kan riskera att exponeras för smittämnen hålls så lågt som möjligt. Bestämmelsen finns i direktiv 2000/54/EG avseende smittämnen tillsammans med andra paragrafer i förslaget.

Kostnader och andra följder av förslaget: Kravet på att vidta åtgärder så nära källan som möjligt för att begränsa spridning av biologiska agens, finns i nuvarande föreskrifter om mikrobiologiska arbetsmiljörisker i 6 § andra stycket fjärde punkten och kravet om att hålla nere antalet berörda arbetstagare i femte punkten. Därför bedömer vi att förslaget varken medför ändrade kostnader eller lättnad i regelverket jämfört med nuvarande bestämmelser.

8 §

Beskrivning av förslaget: I paragrafen ställs krav på att arbetstagare ska kunna hålla god handhygien och att undvika att få smittämnen i munnen. Bestämmelserna finns i direktiv 2000/54/EG. De delar av direktivet som inte genomförs i 8 § finns i Arbetsmiljöverkets föreskrifter om arbetsplatsens utformning. I direktivet står det att desinfektionsmedel kan inkluderas bland skyddsåtgärderna och enligt vår bedömning behöver det finnas desinfektionsmedel till hands om det finns påtaglig risk för kontakt med smittämnen.

Kostnader och andra följder av förslaget: Reglerna finns redan idag i föreskrifterna om mikrobiologiska arbetsmiljörisker. Vi bedömer att ändringarna i 8 § inte ändrar berörda arbetsgivares kostnader jämfört med nuvarande bestämmelser.

Dekontaminering

9 §

Beskrivning av förslaget: Paragrafen innebär att smittämnen ska oskadliggöras så tidigt som möjligt med hänsyn till verksamhetens mål. Det innebär att man så tidigt som möjligt ska oskadliggöra smittämnen genom dekontaminering av allt som kan vara kontaminerat, till exempel avfall, ytor, verktyg, kläder och händer. Det måste göras med medel och metoder som är effektiva och anpassade till de behov som finns. Vi anser att de allmänna reglerna i AML om att vidta tillräckliga åtgärder inte är tillräckliga utan behöver preciseras. Bestämmelsen genomför krav i direktiv 2000/54/EG.

Kostnader och andra följder av förslaget: Regeln finns nu i 10 § i föreskrifterna om mikrobiologiska arbetsmiljörisker. Vi bedömer därför att förslaget inte innebär ändrade kostnader för de arbetsgivare som berörs.

Vaccination och andra medicinska åtgärder

10 §

Beskrivning av förslaget: Arbetsgivaren ska erbjuda vaccination, andra medicinska förebyggande åtgärder och kontroller och uppföljande kontroller om arbetstagarna kan ha utsatts för, eller riskerar att utsättas för, smittämnen i arbetet. Vaccinering ska inte ses som den enda skyddsåtgärden utan som en extra möjlighet att skydda sig. Arbetsgivaren måste se till att det också finns andra skyddsåtgärder på plats om det finns smittrisker. Bestämmelsen genomför krav i direktivet 2000/54/EG och i direktivet 2010/32/EU.

Kostnader och andra följder av förslaget: Denna regel finns redan i 17 § i de nuvarande föreskrifterna om mikrobiologiska arbetsmiljörisker. Vi bedömer därför att förslaget inte innebär ändrade kostnader för de arbetsgivare som berörs.

Dokumentation av önskad händelse med exponering för smittämnen i riskklasserna 3 och 4

11 §

Beskrivning av förslaget: Arbetsgivare ska dokumentera exponering för smittämnen i riskklasserna 3 eller 4 som har inträffat i samband med tillbud, olyckor eller andra önskade händelser. Uppgifterna ska sparas i tio eller fyrtio år.

Vissa smittämnen har lång inkubationstid och andra kan finnas latent i kroppen utan att orsaka sjukdom förrän många år efter exponeringen. Dokumentationen behövs både för att kunna åtgärda eventuella brister som orsakat händelsen och för att man ska kunna hitta andra smittade arbetstagare. Dokumentationen kan vara av betydelse också om det skulle komma fram nya data om ett smittämnes konsekvenser av en tidigare exponering. Det kan finnas ytterligare fördelar med att exponeringar har dokumenterats för den enskilde om det skulle bli frågan om ekonomisk kompensation. Bestämmelsen genomför artikel 11 i direktiv 2000/54/EG.

Förslaget innebär till vissa delar en administrativ lättnad jämfört med dagens föreskrifter om mikrobiologiska arbetsmiljörisker. Vårt förslag begränsas till att gälla krav på dokumentation då en händelse har inträffat, medan dagens reglering kräver dokumentation även då det uppkommit en risk för exponering utan att denna risk har lett till en faktiskt önskad händelse. Till skillnad från nuvarande föreskrifter kommer kravet att gälla för alla. Därmed kommer även ensam- och familjeföretag att beröras, dessa är med dagens reglering undantagna detta dokumentationskrav. För denna grupp införs därmed ett nytt krav. Bestämmelsen föreslås, i likhet med dagens reglering, vara förenad med sanktionsavgift.

Kostnader och andra följder av förslaget: Exponering för smittämnen i riskklass 3 och riskklass 4 innebär enligt vår bedömning ett allvarligt tillbud eller en allvarlig olycka, även om inte sjukdom bryter ut.

I 21 § nuvarande föreskrifter om mikrobiologiska arbetsmiljörisker krävs att arbetsgivare för verksamheter där det finns en risk för skadlig exponering av smittämnen i riskklass 3 eller 4 ska registrera uppgifter för varje arbetstagare som riskerar att exponeras, trots att varken en olycka eller ett tillbud har skett. Det kravet föreslås tas bort. Nuvarande kostnad beror på hur många arbetstagare som behöver registreras, dvs. arbetstagare som riskerar att exponeras. Vi antar att registrering av arbetstagarena görs vid anställningstillfället. Uppgifterna behöver sedan hållas uppdaterade, till exempel när någon börjar eller slutar sin anställning. Den kostnadsminskning vi ser är för de arbetsgivarna som har nyanställda som numera slipper att registrerar dessa uppgifter.

Antalet arbetstagare som riskerar att exponeras för smittämnen är svårbedömt. När sanktionsavgiften infördes uppskattade vi antalet berörda företag till 3 600, de allra flesta med färre än 50 arbetstagare. Om vi antar att i genomsnitt 30 arbetstagare per företag idag behöver registreras, ger det 108 000 arbetstagare. Om personalomsättningen gör att 10 % byter arbetsplats eller nyanställs, behöver registrering ske årligen för 10 800 arbetstagare. Vi antar att det tar 15 minuter att registrera nödvändiga uppgifter per arbetstagare. Med en timkostnad på 400 kr inklusive sociala avgifter, blir besparingen 1,08 miljoner kronor årligen för företagen. Det är svårt att beräkna en engångskostnad för nystartade företag, då kostnaden beror på antalet anställda i nya företag, se tabell 8.

Dessutom berörs många offentliga verksamheter. Vi har ingen uppfattning om hur många arbetstagare inom offentliga verksamheter som behöver registreras idag. Vi utgår därför från uppgifter i tabell 3 gällande forskning vid universitet och högskolor, mikrobiologiska analyslaboratorer och statliga laboratorier med sammanlagt 2 800 anställda samt ett antagande att i genomsnitt 50 personer vid infektionsavdelningar på sjukhus och till stor del vid akutmottagningar ska registreras idag. Enligt 1177.se finns det 124 akutmottagningar och 90 infektionsavdelningar i Sverige, vilket ger 10 700 anställda. Sammanlagt blir det 13 500 anställda vilket enligt resonemanget ovan ger 1 350 nödvändiga årliga nyregistreringar. Med 15 minuter för registrering och en timkostnad inklusive sociala avgifter på 400 kronor blir den årliga besparingen för offentlig verksamhet 135 000 kronor, se tabell 8. Inte heller här beräknar vi någon engångskostnad då kostnaden beror på antalet anställda i nya verksamheter.

Andra verksamheter som omfattas finns inom ambulanssjukvård, medicinsk laborieverksamhet som inte omfattas av tillståndskravet, bioteknisk forskning, medicinsk och naturvetenskaplig forskning, veterinärverksamhet och liknande verksamhet. Vi bedömer att antalet berörda inom dessa verksamheter sannolikt inte är större än den felräkningsmarginal som finns i våra uppskattade siffror både vad gäller företag och offentlig verksamhet.

Ensam- och familjeföretag föreslås också beröras av kravet på att dokumentera om en oönskad händelse inträffat. Undantaget för dessa företag tas alltså bort. Registrering ska enbart ske om en olycka eller ett tillbud med exponering för smittämnen i riskklass 3 eller 4 verkligen har inträffat. Sådana händelser är så pass ovanliga för dessa företag att det inte har tagits med i beräkningarna.

Vi bedömer att antalet olyckor och tillbud inte kommer att ändras. Därför kommer inte heller kostnaderna för att dokumentera faktiskt inträffade händelser att ändras för dem som redan idag berörs av kravet.

Beräkningarna är förenade med viss osäkerhet och vi bedömer att de är i överkant.

Tabell 8 Årlig kostnadslättnad för minskad dokumentation

	Tidsåtgång (min)	Timkostnad Kr/h	Antal arbetstagare	Summa milj kr
Företag	15	400	10 800	1,08
Offentlig förvaltning	15	400	1 350	0,14

7.2.3 Arbete med risk för kontakt med kroppsvätskor

Utbildning

12 §

Beskrivning av förslaget: 12 § specificerar utbildningskrav för arbetstagare som kan riskera att komma i kontakt med kroppsvätskor från människor. Paragrafens utbildningskrav gäller även för arbetstagare som kan riskera att komma i kontakt med kroppsvätskor från djur inom djurens hälso- och sjukvård. Förslaget innehåller krav på att arbetsgivaren ska se till att arbetstagare får utbildningen innan de börjar sitt arbete och att utbildningen och kunskaperna ska uppdateras vid behov. Bestämmelsen genomför krav i direktiv 2010/32/EU och är utökad jämfört med direktivets krav till att gälla för all verksamhet vid kontakt med kroppsvätskor från människor eller djur, inte bara inom hälso- och sjukvården.

Kostnader och andra följder av förslaget: Eftersom förslaget inte innebär några reella förändringar jämfört med nuvarande regler gör vi bedömningen att förslaget inte innebär några ändrade kostnader.

Särskilda hygienåtgärder

13 §

Beskrivning av förslaget: Särskilda hygienåtgärder ska vidtas där man kan riskera att komma i kontakt med kroppsvätskor från människor och i verksamheter inom djurens hälso- och sjukvård. Paragrafen innehåller en uppräkningslista av de åtgärder som minst måste vidtas vid sådana arbeten. Förslaget genomför krav i direktiv 2010/32/EU och förtydligar några av kraven i förslagets 12 §. Kravet på att vassa föremål ska ha en integrerad skyddsfunktion motsvarar det krav som idag finns i 8a § i de nuvarande föreskrifterna om mikrobiologiska arbetsmiljörisker. Detaljerade instruktioner bör även tas fram av arbetsgivaren och gälla den enskilda arbetsplatsens situation, men en viss miniminivå med särskilda hygienåtgärder anser vi ändå behövs.

Kostnader och andra följder av förslaget: Förslaget innebär visserligen att en del detaljbestämmelser i 22 § i de nuvarande föreskrifterna om mikrobiologiska arbetsmiljörisker har tagits bort och att vissa andra bestämmelser har formulerats om, men sammantaget ändras inte kravet på att arbetsgivaren ska se till att särskilda hygieniska åtgärder finns. Vi bedömer därför att förslaget i sak inte innebär några förändringar och att det därmed inte kommer att leda till förändrade kostnader.

Behållare för stickande och skärande avfall

14 §

Beskrivning av förslaget: Vassa föremål som har använts på människor eller djur i verksamheter inom djurens hälso-och sjukvård ska finnas och läggas i avfallsbehållare som är säkra och märkta och inte återanvänds. Dessa behållare måste vara konstruerade så att det vassa avfallet inte kan utgöra smitt- och skaderisk för dem som ska hantera avfallet. Därför finns denna bestämmelse om att behållarna ska vara säkra mot genombrott av de vassa föremålen. Förslaget genomför krav i direktiv 2010/32/EU. Motsvarande bestämmelser finns i 11 och 19 §§ i nuvarande föreskrifter om mikrobiologiska arbetsmiljörisker.

En förändring jämfört med dagens reglering är att denna bestämmelse nu föreslås bli förenad med sanktionsavgift. En sådan ska tas ut om behållaren saknas, inte är säker, om den återanvänds eller om den inte är märkt på rätt sätt. Avgiften föreslås vara 15 000 - 150 000 kronor beroende på arbetsgivarens antal anställda. En konsekvens av att inte använda en säker behållare kan vara att arbetstagare sticker sig på ett vasst föremål och infekteras av smittämnen som finns på det vassa föremålet. Beroende av vilket smittämne som infekterar arbetstagaren, kan konsekvenserna bli livslånga eller övergående.

Kostnader och andra följder av förslaget: Eftersom kraven redan finns i nuvarande reglering innebär förslaget inga förändrade kostnader för att leva upp till bestämmelsens krav. Det som är författningsmässigt nytt är att den som bryter mot kravet riskerar en sanktionsavgift. Sanktionsavgift kan alltså bara drabba den som inte följer bestämmelsens krav.

Arbetskläder

15 §

Beskrivning av förslaget:

Sedan 2007 har Socialstyrelsen föreskrifter med krav på att arbetskläder ska användas inom verksamheter som lyder under Hälso- och sjukvårdslagen (1982:763). Dessa föreskrifter har reviderats och sedan 1 januari 2016 finns det i Socialstyrelsens föreskrifter¹⁰ (SoSFS 2015:10) om basal hygien i vård och omsorg krav på att även viss omsorgspersonal ska bära arbetskläder. Dessa arbetskläder ersätter inte personlig skyddsutrustning. Det finns dock inga krav på hur sådan arbetsklädsel ska dekontamineras och rengöras för att inte smitta ska spridas vidare. Det har bland annat blivit allt mer vanligt att personer som tidigare vårdats inom sjukvården bor hemma eller på olika omsorgsboenden. Det är en av anledningarna till att smittrisker för personal inom hemtjänst och liknande omsorgsverksamheter har ökat de senaste åren. Dessutom har vi en ökad spridning av antibiotikaresistenta bakterier i samhället och ett ökat antal smittutbrott med antibiotikaresistenta bakterier på omsorgsboenden de senaste åren. Genom förslaget till 15 § inför Arbetsmiljöverket nu ett krav på att arbetskläderna ska dekontamineras, tvättas i minst 60 grader och vid behov förstöras. Denna skyldighet föreslås vara arbetsgivarens, arbetstagaren ska inte belastas denna kostnad.

Kravet på att arbetsgivare ska ombesörja tvätt av arbetskläder finns inte i de nuvarande föreskrifterna om mikrobiologiska arbetsmiljörisker. Denna paragraf genomför artikel 8 i direktivet 2000/54/EG gällande vissa verksamheter och begreppet "arbetskläder".

Kostnader och andra följder av förslaget: Förslaget kommer att medföra en kostnad för arbetsgivarna att tvätta, dekontaminera och vid behov förstöra arbetskläderna, men kravet medför också kostnader för att planera och administrera dessa uppgifter.

I de beräkningar av kostnader som vi har gjort har vi utgått från att personal inom hälso- och sjukvårdsverksamheter som lyder under Hälso- och sjukvårdslagen och inom tandvården redan uppfyller den föreslagna paragrafens bestämmelser, enligt Socialstyrelsens föreskrifter sedan 2007. Vår

¹⁰ Verksamheter som omfattas av Socialstyrelsens föreskrifter om basal hygien i vård och omsorg omfattas av Hälso- och sjukvårdslagen (1982:763), tandvårdslagen (1985:125), lagen (2001:499) om omskärelse av pojkar, hemtjänst i ordinärt boende och verksamhet i särskilda boendeformer enligt 5 kap. 5 § eller 7 § socialtjänstlagen (2001:453) och genomför insatsen bostad med särskild service för barn och bostad med särskild service för vuxna enligt 9 § 8 eller 9 lagen (1993:387) om stöd och särskild service till viss funktionshindrade.

bedömning är istället att de verksamheter som måste vidta åtgärder för att uppfylla kraven i 15 § är de med personal sysselsatta inom hemtjänst och övriga omsorgsverksamheter som omfattas av Socialstyrelsens föreskrifter. Totalt har vi räknat med att det handlar om ungefär 230 000 arbetstagare. Den beräkningen bygger på antal kommunalanställda undersköterskor, skötare m.fl. från tabell 7 (116 000 st), vårdbiträden och vårdare (70 000 st) samt antalet privatanställda (44 000 st) enligt muntlig uppgift från SKL.

Vi har utgått från att arbetsgivaren hyr in arbetskläder och tvätt från ett företag. Vi bedömer att det är den vanligaste lösningen. Arbetskläderna ska bytas varje dag. Enligt de uppgifter vi erhållit från branschen ger detta en kostnad på 10 kronor per arbetsdag och anställd. Om man räknar med en årsarbetstid på 220 dagar per år blir den årliga kostnaden för arbetskläder per anställd 2 200 kronor. Kostnaden för tvätten kan bli högre eller lägre beroende på verksamhetens geografiska lokalisering, vilket kan påverka transportkostnader. Kostnaden kan också vara högre eller lägre beroende på vilket utförande av arbetskläder som väljs. Den totala årliga kostnaden för tvätt för samtliga berörda arbetsgivare blir med denna beräkningsmodell 506 miljoner kronor, se tabell 9. För ett företag som har 10 anställda, betyder det en årlig kostnad på 22 000 kronor och för ett företag som har 100 anställda, blir den årliga kostnaden 220 000 kronor.

Den nya bestämmelsen kan innebära en initial administrativ engångskostnad för att utforma nya rutiner kring tvätt och för att informera personal. I vår beräkningsmodell utgår vi från en genomsnittlig timkostnad på 400 kronor inklusive sociala avgifter.

Den initiala administrativa engångskostnaden för en kommun inklusive offentlig upphandling uppgår enligt vår beräkningsmodell till:

$$160 \text{ timmar} * 400 \text{ kr/timme} = 64\,000 \text{ kr}$$

Den initiala administrativa engångskostnaden för landets 290 kommuner blir med denna beräkningsmodell 18,6 miljoner kronor, se tabell 10.

Vi bedömer att tidsåtgång för att utforma nya rutiner och eventuellt förfarande med upphandling är ungefär hälften för företag jämfört med kommuner.

$$80 \text{ timmar} * 400 \text{ kr/timme} = 32\,000 \text{ kr}$$

Beräknat på företag (240 st) enligt uppgifter på Vårdföretagarnas hemsida blir den initiala administrativa engångskostnaden totalt 7,68 miljoner kronor, se tabell 10.

Vi bedömer att många arbetsgivare inom kommunala och privata verksamheter som berörs av kravet på arbetskläder i Socialstyrelsens föreskrifter om basal hygien i vård och omsorg redan har anpassat sig efter kraven och ombesörjer

tvätt av kläderna. För dem som redan har anpassat sig innebär detta ingen ny kostnad. Vi har dock inga uppgifter om hur många arbetsgivare det kan vara.

Den nya bestämmelsen kan även innebära en årlig administrativ kostnad. Vi bedömer att tidsåtgången för planering och eventuell uppdatering av rutiner till 20 timmar om året för en kommun. Detta innebär att den årliga administrativa kostnaden för landets 290 kommuner uppgår till 2,32 miljoner kr, se tabell 11.

Vi bedömer att tidsåtgången för företagen även här är hälften jämfört med kommuner. Motsvarande årlig administrativ kostnad för företagen blir enligt denna beräkningsmodell 960 000 kr, se tabell 11.

Tabell 9 Årlig kostnad tvätt av arbetskläder

	Kostnad Kr/arbetstagare	Antal arbetstagare	Summa milj kr
Företag	2 200	44 000	97
Kommuner	2 200	186 000	409

Tabell 10 Engångskostnad för att införa ny rutin, planera och upphandla

	Tidsåtgång (h)	Timkostnad Kr/h	Antal arbetsgivare	Summa milj kr
Företag	80	400	240	7,68
Offentlig förvaltning	160	400	290	18,6

Tabell 11 Årlig kostnad rutiner, planering etc.

	Tidsåtgång (h)	Timkostnad Kr/h	Antal arbetsgivare	Summa milj kr
Företag	10	400	240	0,96
Kommuner	20	400	290	2,32

Skyddsåtgärder i laboratorier där avsikten inte är att arbeta med smittämnen 16 §

Beskrivning av förslaget: För dem som arbetar i laboratorier där det finns smittrisker, till exempel kliniskt kemiska laboratorier där man arbetar med kroppsvätskor från människor för att göra kemiska mätningar eller med för att kontrollera celler i blod, ska minst skyddsnivå 2 tillämpas. Åtgärder på skyddsnivå 2 finns beskrivet i 23 § i detta förslag och är styrt av direktiv 2000/54/EG.

Kostnader och andra följder av förslaget: Bestämmelsen finns redan i 26 § i föreskrifterna om mikrobiologiska arbetsmiljörisker. Kraven är samma som tidigare och vi bedömer därför att förslaget inte innebär några ändrade kostnader.

Skyddsåtgärder vid vård av människor eller djur med smittämnen i riskklasserna 3 och 4

17 §

Beskrivning av förslaget: Verksamheter med vård och omvårdnad av människor eller djur som är eller misstänks vara smittade med smittämnen i riskklass 3 eller 4 ska välja och tillämpa de skyddsåtgärder som behövs från en lista som finns i paragrafen.

Kostnader och andra följder av förslaget: Motsvarande bestämmelse finns i 23 § och första kolumnen i tabell 1 bilaga 3 C i föreskrifterna om mikrobiologiska arbetsmiljörisker men formuleras nu lite tydligare och är styrt av direktiv 2000/54/EG. Vi bedömer därför att förslaget inte innebär några ändrade kostnader.

7.2.4 Arbete med smittämnen i laboratorier, rum för försöksdjur och i industriella processer

Utbildning och instruktioner

18 §

Beskrivning av förslaget: Arbetstagare ska få praktisk och teoretisk utbildning och information om hur risker vid arbete med smittämnen förebyggs. Krav finns på vad informationen ska omfatta samt hänvisning till förslagets 12 § när vassa föremål kontaminerade med smittämnen används. Motsvarande bestämmelser finns i 14-16 §§ i nuvarande regler och styrs av direktiv 2000/54/EG. Arbete med smittämnen kan medföra stor risk att bli infekterad om man inte arbetar på ett säkert sätt. I en del fall kan vassa föremål ha varit i kontakt med smittämnen utan att för den skull ha varit i kontakt med kroppsvätskor. Målgruppen berörs i många fall inte av 12 §. Därför menar vi att särskilda regler som preciserar vad som minst ska ingå i informationen till arbetstagare vid arbete med smittämnen behövs och inte kan ersättas med förslagets 12 §.

Kostnader och andra följder av förslaget: Krav på att arbetstagare ska ha tillräcklig kunskap och information finns i 14-16 §§ nuvarande regler. Vi bedömer därför att förslaget inte innebär några ändrade kostnader.

Plan för åtgärder vid olyckor med smittämnen

19 §

Beskrivning av förslaget: En plan för utrymning och andra åtgärder ska finnas i händelse av olycka med smittämnen i riskklass 4 och riskklass 3 om ett utsläpp

kan orsaka allvarliga infektioner och/eller sjukdomar. Planen ska vara skriftlig, instruktioner ska sättas upp på arbetsplatsen och övas.

Kostnader och andra följder av förslaget: Motsvarande bestämmelser finns i dag i 16 c § i föreskrifterna om mikrobiologiska arbetsmiljörisker och styrs av direktiv 2000/54/EG. Vi bedömer därför att förslaget inte medför några ändrade kostnader.

Avfall från arbete med smittämnen

20 §

Beskrivning av förslaget: Rutiner för hantering av kontaminerat avfall ska finnas. Behållare ska vara säkra och märkta. Förbud att smittämnen i riskklasserna 3 och 4 finns i avfall som lämnar verksamheten. Hänvisning till förslagets 13 § när vassa föremål är kontaminerade med smittämnen. Kraven preciseras jämfört med kraven i förslagets 9 §. Med högre riskklass och högre koncentrationer följer större risker. Därför ska inte smittämnen i riskklasserna 3 och 4 förekomma i avfall utanför verksamheten. Kraven på märkning och dekontaminering av avfall samlas för att förtydliga reglerna. Samma verksamheter som tidigare kommer att beröras.

Kostnader och andra följder av förslaget: Motsvarande bestämmelser finns i 11 och 19 §§ och i tabellerna i bilaga 3 C i de nuvarande föreskrifterna om mikrobiologiska arbetsmiljörisker. Bestämmelserna styrs av direktiv 2000/54/EG. Vi bedömer därför att förslaget inte medför några ändrade kostnader.

Skyddsåtgärder vid arbete med smittämnen

21 §

Beskrivning av förslaget: Arbete med smittämnen ska bedrivas på minst skyddsnivå 3 om inte allvarlig hälsorisk kan uteslutas.

Kostnader och andra följder av förslaget: Bestämmelsen finns i dag i 27 § i föreskrifterna om mikrobiologiska arbetsmiljörisker och styrs av direktiv 2000/54/EG. Vi bedömer därför att förslaget inte medför några ändrade kostnader.

22 §

Beskrivning av förslaget: Personlig skyddsutrustning, laboratorierock och andra specialkläder ska tas av när arbetsutrymmet lämnas. Arbetsgivaren ska se till att kläder dekontamineras, tvättas eller vid behov förstörs. För att man inte ska sprida smittämnen, är det viktigt att arbetstagaren inte går utanför laboratoriet, djurrummet eller det slutna utrymmet med kläder som kan vara kontaminerade med smittämnen. Förslaget förtydligar 7 §. Kraven styrs av direktiv 2000/54/EG. Andra bestämmelser styr när och hur personlig skyddsutrustning, laboratorierock och andra specialkläder ska användas. För verksamheter som

berörs av skyddsåtgärderna i 26-28 §§ i förslaget finns det krav på användande av specialkläder.

Kostnader och andra följder av förslaget: Kravet att skyddsutrustning och specialkläder tas av finns redan i dag, varför vi menar att det inte medför någon ny kostnad. Kravet att dekontaminera, tvätta eller förstöra är sannolikt redan genomfört hos flera arbetsgivare, men vi vet inte i hur stor utsträckning. Därför beräknar vi kostnaderna för samtliga berörda.

De verksamheter som berörs är produktion av smittämnen, mikrobiologiska diagnoslaboratorier, laboratorier och djuranläggningar för forskning och utveckling.

Enligt resonemanget i avsnitt 6.2.2 och 6.1.3 berörs som mest 600 företag och 35 offentliga arbetsgivare av reglerna om arbete med smittämnen. Bara de delar av verksamheterna där arbetstagare är direkt sysselsatta i arbete med smittämnen omfattas av kravet. Enligt våra beräkningar i avsnitt 6.1.3 gäller det som mest 3 800 arbetstagare hos företagen och 3 100 arbetstagare inom offentliga verksamheter. De kostnader som förslaget medför är kostnader för tvätt, för att ta fram rutiner och upprätthållande av dessa samt eventuell upphandling. Kostnaderna för tvätt baseras på antalet arbetstagare och övriga kostnader på antalet arbetsgivare.

Den årliga kostnaden för att tvätta specialkläder beräknas på samma sätt som för att tvätta arbetskläder enligt 15 § där kläder och tvätt hyrs in från ett företag och kläderna byts varje dag till en kostnad av 2 200 kronor per arbetstagare och år. Kostnaden kan vara högre eller lägre beroende på val av specialkläder, behov av att skicka iväg och hyra specialkläder samt olika transportkostnader beroende på geografiskt läge. Kostnaden kan också vara högre eller lägre beroende på vilka specialkläder som väljs. För företagen blir med vår beräkningsmodell kostnaden 8,36 miljoner kronor och för offentliga arbetsgivare 6,82 miljoner kronor, se tabell 12.

Den årliga administrativa kostnaden för att upprätthålla rutiner, planera, samordna och liknande har vi beräknat med följande antagande: Vi bedömer att det tar i genomsnitt tio timmar per företag och tjugo timmar per offentlig arbetsgivare. Med en timkostnad på 400 kronor inklusive sociala avgifter blir den årliga kostnaden för företagen på 2,4 miljoner kronor och för offentliga arbetsgivare 280 000 kronor, se tabell 13.

Den initiala engångskostnaden för att ordna tvätt av arbetskläder kan omfatta både framtagande och införande av rutiner, planering och upphandlingar beroende på den enskilda situationen. Vi beräknar att det i genomsnitt tar 80

timmar för ett företag och 160 timmar för offentliga arbetsgivare och att den genomsnittliga timkostnaden är 400 kronor inklusive sociala avgifter.

Företagens administrativa engångskostnad blir 19,2 miljoner kronor totalt och för de offentliga arbetsgivarna blir kostnaden 2,24 miljoner kronor. Sammanlagt blir engångskostnaden som mest 21,4 miljoner kronor, se tabell 14.

Tabell 12 Årlig kostnad tvätt av specialkläder

	Kostnad Kr/arbetstagare	Antal arbetstagare	Summa milj kr
Företag	2 200	3 800	8,36
Offentlig förvaltning	2 200	3 100	6,82

Tabell 13 Årlig kostnad rutiner, planering etc.

	Tidsåtgång (h)	Timkostnad Kr/h	Antal arbetsgivare	Summa milj kr
Företag	10	400	600	2,4
Offentlig förvaltning	20	400	35	0,28

Tabell 14 Engångskostnad för att införa ny rutin, planera och upphandla

	Tidsåtgång (h)	Timkostnad Kr/h	Antal arbetsgivare	Summa milj kr
Företag	80	400	600	19,2
Offentlig förvaltning	160	400	35	2,24

Skyddsnivåer för arbete med smittämnen i laboratorier och i rum för försöksdjur

23 §

Beskrivning av förslaget: Arbete med smittämnen i riskklass 2 i laboratorier och djurrum ska ske på minst skyddsnivå 2, skyddsåtgärder preciseras i föreskrifts förslaget. Krav på varningsskylt för biologisk fara preciseras, symbolen visas i figur. Kraven finns nu i 18 §, 25 § och tabell 1 bilaga 3 C i föreskrifterna om mikrobiologiska arbetsmiljörisker och styrs av direktiv 2000/54/EG. Åtgärderna har i det nya förslaget till föreskrifter placerats direkt i paragraftext i stället för i en tabell i en bilaga. Vi menar att det blir tydligare vad som gäller.

Tabellerna med skyddsåtgärder för biologiska agens (mikroorganismer) som tillhör riskklass 1 och som finns i de nuvarande föreskrifterna föreslås inte

längre finnas kvar. Det innebär att det nya regelförslaget inte har explicita krav för arbete med mikroorganismer i riskklass 1. Vi bedömer att de kraven redan tillgodoses genom befintliga krav i AML, SAM och föreskrifterna om arbetsplatsens utformning.

Kostnader och andra följder av förslaget: Krav som är borttagna regleras genom andra lagar och föreskrifter och vi bedömer därför att förslaget inte medför några ändrade kostnader.

I Arbetsmiljöverkets föreskrifter (AFS 2008:13) om skyltar och signaler finns en hänvisning till nuvarande föreskrifter och texten "smittrisk". Detta behöver ändras, dels för att skylten också gäller genetiskt modifierade mikroorganismer (GMM) som inte är smittämnen, dels för att kravet på texten "smittrisk" föreslås tas bort.

24 §

Beskrivning av förslaget: Arbete med smittämnen i riskklass 3 i laboratorier och rum för försöksdjur ska ske på minst skyddsnivå 3, skyddsåtgärder preciseras i 24 §. Kraven i paragrafen adderas till kraven i 23 §. Kraven finns nu i 18 §, 25 § och tabell 1 bilaga 3 C i föreskrifterna om mikrobiologiska arbetsmiljörisker och styrs av direktiv 2000/54/EG. Åtgärderna beskrivs i nuvarande föreskrifter i en bilaga, men i det nya förslaget finns de istället beskrivna i paragraftexten. Vi menar att det på så sätt blir tydligare vad som gäller.

Kostnader och andra följder av förslaget: Krav som är borttagna regleras genom andra lagar och andra föreskrifter och vi bedömer därför att förslaget inte medför några ändrade kostnader.

25 §

Beskrivning av förslaget: Arbete med smittämnen i riskklass 4 i laboratorier och djurrum ska ske på skyddsnivå 4, skyddsåtgärder preciseras i 25 §. Kraven i paragrafen adderas till kraven i 24 §. Kraven finns nu i 18 §, 25 § och tabell 1 bilaga 3 C i föreskrifterna om mikrobiologiska arbetsmiljörisker och styrs av direktiv 2000/54/EG. Precis som för 24 § gäller att det som tidigare stod i en bilaga istället kommer att finnas direkt i paragraftexten.

Kostnader och andra följder av förslaget: Krav som är borttagna regleras genom andra lagar och andra föreskrifter och vi bedömer därför att förslaget inte medför några ändrade kostnader.

Skyddsnivåer för arbete med smittämnen i industriella processer

26 §

Beskrivning av förslaget: Arbete med smittämnen i riskklass 2 i industriella processer ska ske på minst skyddsnivå 2, skyddsåtgärder preciseras i 26 §. Kraven finns nu i 18 §, 25 § och tabell 2 bilaga 3 C i föreskrifterna om mikrobiologiska arbetsmiljörisker och styrs av direktiv 2000/54/EG.

Begreppet "storskalig" förekommer inte längre i föreskrifterna. Åtgärderna som ska tillämpas beror på om arbetet sker i en industriell process oavsett odlingsvolym. I nuvarande föreskrifter har volymen betydelse för om verksamheten ska anmälas eller om tillstånd behövs. Eventuella konsekvenser som har med tillstånd och anmälan att göra beskrivs under 29 §.

Begreppet "specialkläder" används i stället för "särskilda skyddskläder" för att tydligare skilja på personlig skyddsutrustning och sådan särskild klädsel som inte bärs för att skydda personen utan för att inte sprida smittämnen och annat till och från arbetsområdet. Kravet finns redan i nuvarande föreskrifter. I 22 § införs dock ett tydligare krav på dekontaminering och tvätt av specialkläder. Konsekvenserna av det beskrivs under den paragrafen.

Nuvarande föreskrifter om mikrobiologiska arbetsmiljörisker omfattar också arbete med mikroorganismer som inte är smittämnen, dvs. som tillhör riskklass 1. Det innebär att det nya regelförslaget inte har explicita krav för arbete med mikroorganismer i riskklass 1. Vi bedömer att de kraven redan tillgodoses genom befintliga krav i AML, SAM och föreskrifterna om arbetsplatsens utformning.

Kostnader och andra följder av förslaget: Krav som är borttagna regleras genom andra lagar och andra föreskrifter och vi bedömer därför att förslaget inte medför några ändrade kostnader.

27 §

Beskrivning av förslaget: Arbete med smittämnen i riskklass 3 i industriella processer ska ske på minst skyddsnivå 3, skyddsåtgärder preciseras i 27 §. Kraven i paragrafen adderar till kraven i 26 §. Kraven finns nu i 18 §, 25 § och tabell 2 bilaga 3 C i föreskrifterna om mikrobiologiska arbetsmiljörisker och styrs av direktiv 2000/54/EG.

Kostnader och andra följder av förslaget: Krav som är borttagna regleras genom andra lagar och föreskrifter och vi bedömer därför att förslaget inte medför några ändrade kostnader.

28 §

Beskrivning av förslaget: Arbete med smittämnen i riskklass 4 i industriella processer ska ske på skyddsnivå 4, skyddsåtgärder preciseras i 28 §. Kraven i paragrafen adderar till kraven i 27 §. Kraven finns nu i 18 §, 25 § och tabell 2 bilaga 3 C i föreskrifterna om mikrobiologiska arbetsmiljörisker och styrs av direktiv 2000/54/EG.

Kostnader och andra följder av förslaget: Krav som är borttagna regleras genom andra lagar och föreskrifter och vi bedömer därför att förslaget inte medför några ändrade kostnader.

Anmälan av arbete med eller förvaring av smittämnen

29 §

Beskrivning av förslaget: Arbete med smittämnen ska anmälas. Anmälnings-skyldigheten omfattar även att anmäla det som definieras som väsentlig förändring. Paragrafen reglerar vilka uppgifter som ska lämnas. Den som har anmält eller ansökt om tillstånd enligt Arbetsmiljöverkets föreskrifter om innesluten användning av genetiskt modifierade mikroorganismer (GMM) ska inte behöva anmäla enligt 29 §. Kraven styrs av direktiv 2000/54/EG.

I nuvarande föreskrifter finns krav på anmälan av verksamheter med smittämnen i riskklass 2 under 500 liter (28 §) och krav på tillstånd för andra verksamheter med smittämnen (29 §). Enligt förslaget försvinner kravet på tillstånd och ersätts med krav på anmälan. Syftet är att förenkla för den som arbetar med smittämnen.

En sanktionsavgift införs om anmälan inte lämnas in när man för första gången arbetar med smittämnen eller om verksamheten flyttar och byter adress. Syftet med kravet att anmäla är för att Arbetsmiljöverket ska känna till var arbete med farliga ämnen sker och att tillsyn ska kunna genomföras innan arbetet påbörjas. Smittämnen är mer eller mindre farliga beroende på vilken riskklass de tillhör och vad som ska göras med dem. Avgiften sätts till 5 000 - 50 000 kr beroende på antalet anställda. Det motsvarar den lägsta risknivån och tillämpas för administrativa krav.

Kostnader och andra följder av förslaget: Kravet på tillstånd tas bort. I juni 2017 fanns det 64 giltiga tillstånd hos 35 arbetsgivare. Av tillstånden finns 13 hos företag, 30 hos regioner och landsting och 21 hos universitet, högskolor och andra statliga arbetsgivare. Tillstånden behöver idag förnyas vart tredje till vart femte år. I genomsnitt kommer det in 16 tillståndsärenden per år. Av dessa är högst ett vartannat år helt nytt. Övriga gäller förnyelse av tillstånd. Tre av tillstånden för de statliga arbetsgivarna räknas bort i vår beräkning. Det beror på att dessa tillstånd också gäller tillstånd för innesluten användning av GMM som

regleras i andra föreskrifter. Uppgifterna måste därför lämnas även i fortsättningen. Vi beräknar att en tillståndsansökan medför en administrativ kostnad på 4000 kronor. Kostnaden beräknas på att det tar i genomsnitt 10 timmar att färdigställa en tillståndsansökan och att timkostnaden inklusive sociala avgifter är 400 kronor. Under dessa förutsättningar kan ändringen medföra en minskad årlig administrativ kostnad, se tabell 15. Totalt för alla arbetsgivare beräknas de minskade kostnaderna bli 52 000 kronor årligen.

Tabell 15 Årlig kostnadslättnad för borttagen tillståndsansökan

	Tidsåtgång (timmar)	Timkostnad Kr/h	Antal tillstånd årligen*	Summa milj kr
Företag	10	400	3	0,012
Offentlig förvaltning	10	400	10	0,04

**De tre ärenden som årligen också måste ha tillstånd enligt GMM-reglerna ingår inte i underlaget.*

De dokument som idag ska lämnas in tillsammans med tillståndsansökan måste dock fortfarande finnas och uppdateras i enlighet med AML, SAM. Vi bedömer därför att den administrativa kostnaden för att upprätthålla dokumentationen i övrigt inte ändras med anledning av att tillståndskravet tas bort.

Väsentliga förändringar kommer fortfarande att behöva anmälas. Arbetsgivare som har verksamhet med användning av smittämnen i riskklass 2 behöver fortfarande anmäla ny verksamhet och väsentliga förändringar. För dem som även fortsättningsvis behöver göra en anmälan bedömer vi att förslaget inte medför några ändrade kostnader.

De arbetsgivare som har GMM som är smittämnen i riskklass 2 behöver i fortsättningen bara anmäla enligt bestämmelserna om GMM. Vi bedömer dock att eventuella besparingar för att inte behöva anmäla samma verksamhet två gånger är försumbara, eftersom det krävs fler och mer detaljerade uppgifter för anmälan enligt GMM-reglerna och att en anmälan ändå görs. Däremot kan det bli tydligare för arbetsgivaren vad som krävs.

Sanktionsavgiften medför en kostnad om anmälan inte görs innan arbete med smittämnen påbörjas på en ny adress.

7.2.5. Sanktionsavgifter

30 §

Beskrivning av förslaget: Bestämmelsen redogör för vilka bemyndiganden som ligger till grund för sanktionsavgifterna. I sak innebär denna paragraf inga kostnader eller andra konsekvenser för berörda.

Bilaga. Förteckning över klassificerade smittämnen

Förteckningen över klassificerade smittämnen har justerats dels med anledning av ny kunskap, dels för att bli tydligare och mer lättförståelig. Vi bedömer att ändringarna inte medför några ändrade kostnader.

7.3 Bestämmelser i nuvarande föreskrifter som föreslås tas bort, redan finns i annan lagstiftning eller som bör flyttas till andra föreskrifter

Nedan följer en redogörelse för de krav i de nuvarande föreskrifterna om mikrobiologiska arbetsmiljörisker som har tagits bort och som inte redan har behandlats ovan. De kraven är idag antingen dubbelreglerade eller föreslås bli omhändertagna i annan författning. Oavsett orsak innebär det i så fall ingen ändring i sak för berörda och innebär därmed inga förändrade kostnader eller konsekvenser. Undantag är 18 och 19 §§, där vi beskriver ändringar som innebär viss administrativ lättnad. Dessa leder dock inte till annat än mycket marginella besparingar för berörda.

Skriftlig dokumentation av riskbedömning

5 § AFS 2005:1

Beskrivning: I 5 § i de nuvarande föreskrifterna om mikrobiologiska arbetsmiljörisker finns krav på skriftlig dokumentation av riskbedömningen. I förslaget till nya föreskrifter finns ingen motsvarande bestämmelse.

Kravet finns redan i arbetsmiljölagstiftningen: Det finns krav i 3 kap. 2a § i AML att arbetsgivaren ska dokumentera arbetsmiljön och arbetet med denna i den utsträckning verksamheten kräver det. I 8 § SAM finns krav på skriftlig dokumentation av riskbedömningen.

Planering av arbetet, riskbegränsning

6 § AFS 2005:1

Beskrivning: I 6 § i de nuvarande föreskrifterna om mikrobiologiska arbetsmiljörisker finns krav på hur arbetet ska planeras, organiseras och bedrivas. Detta följs av en lista på åtgärder som ska övervägas i den ordning de är uppställda, i en "åtgärdstrappa". I förslaget saknas åtgärdstrappan men vi har strävat efter att rangordna de åtgärder som finns i förslaget enligt samma principer som i 6 § i de nuvarande föreskrifterna.

Kraven finns redan i arbetsmiljölagstiftningen: Motsvarande krav finns genom 2 kap. AML och 3 kap. 2 § AML.

Skyddsåtgärder

7 § AFS 2005:1

Beskrivning: I 7 § i de nuvarande föreskrifterna om mikrobiologiska arbetsmiljörisker krävs att nödvändiga skyddsåtgärder vidtas. I förslaget till nya föreskrifter finns ingen motsvarande bestämmelse.

Kravet finns redan i arbetsmiljölagstiftningen: Vi bedömer att motsvarande krav finns i 2 kap. 2 § AML, 3 kap. 2a § AML och SAM, se resonemanget om förslagets 5 § med hänvisning till SAM.

Lokaler, inredning och utrustning

8 § AFS 2005:1

Beskrivning: I 8 § finns ett allmänt krav på utformning av lokaler, inredning och utrustning. I förslaget till nya föreskrifter finns ingen motsvarande bestämmelse.

Kravet finns redan i arbetsmiljölagstiftningen: I 2 kap. 2 – 6 §§ i AML finns bestämmelser om arbetsmiljöns beskaffenhet. I Arbetsmiljöverkets föreskrifter (AFS 2009:2) om arbetsplatsens utformning finns regler om lokaler, utrustning och städning.

9 § AFS 2005:1

Beskrivning: I 9 § i de nuvarande föreskrifterna om mikrobiologiska arbetsmiljörisker finns krav på kontroll och underhåll av bland annat arbetsutrustning. I förslaget till nya föreskrifter finns ingen motsvarande bestämmelse.

Kravet finns redan i arbetsmiljölagstiftningen: Krav på underhåll finns i 3 kap. 2 § AML. I 3 kap. 2a § i AML finns krav på att arbetsgivaren systematiskt ska kontrollera verksamheten. Kraven preciseras i SAM. Krav på underhåll av arbetsutrustning och lokaler finns i 114 § i Arbetsmiljöverkets föreskrifter (AFS 2009:2) om arbetsplatsens utformning.

Hantering och överlämnande av kontaminerat avfall

11 § sista stycket AFS 2005:1

Beskrivning: Merparten av 11 § i de nuvarande föreskrifterna om mikrobiologiska arbetsmiljörisker har genomförts i förslaget, men sista stycket som handlar om att den som tar emot avfall och kontaminerat material i förväg ska få tillräckligt med information genomförs inte i förslaget. Kravet finns inte i något av direktiven 2000/54/EG och 2010/32/EU.

Kravet finns i annan lagstiftning för vissa typer av avfall och situationer: I 60 § avfallsförordningen finns krav på transportdokument vid överlämnande av farligt avfall. Smittförande avfall omfattas av nationella och internationella regler för transport av farligt gods. I de bestämmelserna finns krav på förpackning, märkning och vilka dokument som ska upprättas för information om innehåll. För vägtransport gäller ADR och för järnväg RID-S. För flyg gäller IATA:s bestämmelser. För smittämnen som är genetiskt modifierade finns krav på information vid överlämnande av avfall enligt föreskrifterna om innesluten användning av GMM.

Oavsett annan lagstiftning måste den arbetsgivare som i sin verksamhet tar emot smittförande avfall eller annat kontaminerat material göra en riskbedömning och vidta de åtgärder som behövs för att personalen inte ska smittas, enligt 8 § SAM och 3 kap. 2 och 2a §§ AML. Den mottagande arbetsgivaren kan därför ställa krav på information från den som lämnar över smittförande avfall eller annat kontaminerat material.

Personlig skyddsutrustning

13 § AFS 2005:1

Beskrivning: I 13 § i de nuvarande föreskrifterna om mikrobiologiska arbetsmiljörisker ställs ett generellt krav på att skyddskläder och annan lämplig personlig skyddsutrustning ska användas när det behövs. I förslaget till nya föreskrifter finns ingen motsvarande bestämmelse.

Kravet finns redan i arbetsmiljölagstiftningen: Kravet finns i 2 kap. 7 § AML och i 5 § Arbetsmiljöverkets föreskrifter (AFS 2001:3) om personlig skyddsutrustning.

Kunskaper, information och instruktioner

15 § sista stycket AFS 2005:1

Beskrivning: I 15 § sista stycket i de nuvarande föreskrifterna om mikrobiologiska arbetsmiljörisker ställs krav på skriftliga hanterings- och skyddsinstruktioner vid användning av smittämnen och i övrigt när det behövs för att förebygga ohälsa eller olycksfall. Sista stycket genomförs inte, men övriga bestämmelser i paragrafen genomförs i förslaget.

Kravet finns redan i arbetsmiljölagstiftningen: Det finns krav på skriftliga instruktioner i 7 § SAM om riskerna är allvarliga. Vi menar att det motsvarar kravet i nuvarande föreskrifter.

Åtgärder och rapportering vid ohälsa och oönskade händelser

16 §

Beskrivning: Enligt 16 § i de nuvarande föreskrifterna om mikrobiologiska arbetsmiljörisker ska arbetsgivaren se till att det finns beredskap för åtgärder och rutiner vid oönskade händelser.

Kravet finns redan i annan arbetsmiljölagstiftning: Krav på beredskap och åtgärder vid oönskade händelser finns redan i 2a och 3 §§ 3 kap AML, SAM och i Arbetsmiljöverkets föreskrifter (AFS 1999:7) om första hjälpen och krisstöd.

16 b §

Beskrivning: Enligt 16 b § i de nuvarande föreskrifterna ska arbetsgivaren omedelbart se till att den drabbade tas om hand om det finns risk för att händelsen kan orsaka överföring av smitta.

Kravet finns redan i annan arbetsmiljölagstiftning: Krav omedelbart omhändertagande vid risk för överföring av smitta finns redan i 2, 3 och 4 §§ i Arbetsmiljöverkets föreskrifter (AFS 1999:7) om första hjälpen och krisstöd.

Skyltning och märkning vid arbete med smittrisk

18 § sista stycket AFS 2005:1

Beskrivning: I 18 § i de nuvarande föreskrifterna om mikrobiologiska arbetsmiljörisker finns krav på att skyltar med varselmärkning ska finnas vid ingång till vårdenheter där det finns människor eller djur som är eller misstänks vara infekterade med smittämnen i riskklass 4 eller luftburna smittämnen i riskklass 3. Kravet genomförs inte i förslaget till nya föreskrifter. Kravet på texten "smittrisk" genomförs inte, se kommentarer till förslagets 23 §.

Kravet finns delvis i arbetsmiljölagstiftningen: Det finns allmänna krav i 3 § kap 3 AML och SAM på att personalen ska känna till de risker som finns i verksamheten. Exakt samma krav på skyldighet finns inte.

Kostnader och andra följder av förslaget: Vi bedömer att ändringen kan medföra marginellt lägre kostnader för arbetsgivare med vårdenheter där människor eller djur som är infekterade med smittämnen i riskklass 3 eller 4 vårdas. Om vi antar att det finns 200 skyltar i dag och 10 % av dessas byts ut årligen, innebär det en årlig kostnadslättnad på 8 000 kronor, se tabell 17 b). Beräkningen bygger på 1 timme arbetstid till en kostnad av 400 kronor inklusive sociala avgifter.

19 § AFS 2005:1

Beskrivning: I 19 § i de nuvarande föreskrifterna om mikrobiologiska arbetsmiljörisker ställs krav på märkning av material, behållare och annan utrustning som innehåller smittämnen och att märkningen kan uteslutas om det är allmänt

känt vilka risker som finns. Kravet på märkning har tagits bort för material, utrustning och behållare utom avfallsbehållare som innehåller avfall med använda vassa föremål, se förslaget 14 och 20 §§.

Kravet finns redan delvis i arbetsmiljölagstiftningen: I 3 kap. 3 § AML och 7 § SAM finns bestämmelser om information till och utbildning av arbetstagare. I förslaget finns bestämmelser som preciserar utbildning och information. Det ingår i utbildningen att arbetstagare ska få information om vilka smittrisker som kan förekomma i verksamheten och hur man skyddar sig mot dessa, oavsett om det finns kännedom om att material och utrustning innehåller smittämnen eller inte, varför kravet på märkning är överflödigt.

Kostnader och andra följder av förslaget: Vi bedömer att det borttagna kravet på märkning kan innebära en minskad administrativ kostnad för arbetsgivare. Men lättnaden i kostnad som man kan uppnå genom att ha ett system där till exempel provrör inte behöver märkas vägs sannolikt upp av kostnaden för arbetsgivarens skyldighet att se till att personalen följer instruktionerna. Vi har valt att i denna konsekvensutredning räkna med att den lilla besparingsvinsten motsvaras av de informations- och uppföljningsinsatser som behövs och därmed räknar vi här inte med att denna förändring medför ändrade kostnader.

Gravida och smittrisker

20 § AFS 2005:1

Beskrivning: I 20 § i nuvarande föreskrifter om mikrobiologiska arbetsmiljörisker finns förbud mot att sysselsätta gravida arbetstagare om de kan utsättas för skadlig exponering av röda hundvirus eller toxoplasmaparasiter. Bestämmelsen är belagd med sanktionsavgift. Bestämmelsen måste införas i svensk lagstiftning eftersom kravet finns i direktivet 92/85/EEG om åtgärder för att förbättra säkerhet och hälsa på arbetsplatsen för arbetstagare som är gravida, nyligen har fött barn eller ammar.

Kravet behöver regleras i arbetsmiljölagstiftningen: Vi föreslår att kravet i sin helhet flyttas till Arbetsmiljöverkets föreskrifter (AFS 2007:5) om gravida och ammande arbetstagare. Det underlättar för arbetsgivaren att samtliga risker och förbud som gäller för gravida och ammande arbetstagare finns samlade i samma föreskrifter.

7.4 Sammanställning av ändrade kostnader

Här har vi sammanställt de ändringar som vi bedömer kan ge ändrade kostnader för företag och andra arbetsgivare. Närmare beskrivning av respektive ändring finns i avsnitten 7.2 och 7.3. Vi har skilt på kostnader och besparingar som är av engångskaraktär (se tabell 16) och sådana som är årliga (se tabell 17).

Tabell 16. Sammanställning av ändrade kostnader av engångskaraktär

Orsak	Berörda företag	Beräknad kostnad (miljoner kronor)	Hänvisning
Tvätt av arbetskläder; företag	240	7,7	Se avsnitt 7.2.3, tabell 10, 15 §.
Tvätt av arbetskläder; kommuner	290	18,6	Se avsnitt 7.2.3, tabell 10, 15 §.
Tvätt av specialkläder; företag	600	19,2	Se avsnitt 7.2.4, tabell 14, 22 §.
Tvätt av specialkläder; landsting och statliga	35	2,2	Se avsnitt 7.2.4, tabell 14, 22 §.
SUMMA		47,7	

Tabell 17 Sammanställning av ändrade kostnader på årlig basis

a) Kostnader årligen

Orsak	Berörda företag	Beräknad kostnad (miljoner kronor/år)	Hänvisning
Tvätt av arbetskläder; företag	240	97	Se avsnitt 7.2.3, tabell 9, 15 §.
Administration av tvätt; företag	240	0,96	Se avsnitt 7.2.3, tabell 11, 15 §.
Tvätt av arbetskläder; kommuner	290	409	Se avsnitt 7.2.3, tabell 9, 15 §.
Administration av tvätt; kommuner	290	2,3	Se avsnitt 7.2.3, tabell 11, 15 §.
Tvätt av specialkläder; företag	600	8,4	Se avsnitt 7.2.4, tabell 12, 22 §.
Administration av tvätt; specialkläder, företag	600	2,4	Se avsnitt 7.2.4, tabell 13, 22 §.
Tvätt av specialkläder; landsting och statliga	35	6,8	Se avsnitt 7.2.4, tabell 12, 22 §.
Administration av tvätt; specialkläder landsting och statliga	35	0,28	Se avsnitt 7.2.4, tabell 13, 22 §.
SUMMA		527	

b) Besparingar årligen.

Orsak	Berörda företag	Beräknad kostnad/ besparing (miljoner kronor/år)	Hänvisning
Minskad dokumentation vid exponeringsrisk; Företag	i.u ^{*)}	- 1,1	Se avsnitt 7.2.2, tabell 8, 11 §
Minskad dokumentation vid exponeringsrisk; offentlig förvaltning	i.u ^{*)}	- 0,14	Se avsnitt 7.2.2, tabell 8, 11 §
Ej tillståndsansökan; företag	i.u ^{**)}	- 0,01	Se avsnitt 7.2.4, tabell 15, 29 §
Ej tillståndsansökan; offentlig förvaltning	i.u. ^{**)}	- 0,04	Se avsnitt 7.2.4, tabell 15, 29 §
Skylt vid vårdenheter behövs inte; landsting	24	- 0,008	Se avsnitt 7.2.5, 18 § AFS 2005:1
SUMMA		- 1,3	

^{*)} Kostnaderna beror inte på antal företag utan på antal berörda arbetstagare.

^{**)} Kostnaderna beror inte på antal företag utan på antal tillståndsansökningar.

7.5 Jämställdhet

I arbetslivet är det viktigt att arbetsplatsen ger män och kvinnor samma rättigheter och förutsättningar. Inga arbetstagare ska utsättas för risker i arbetslivet oavsett om man arbetar inom ett kvinno- eller mansdominerat yrke.

Föreskrifternas tillämpningsområde omfattar ungefär en miljon arbetstagare. Det motsvarar en knapp fjärdedel av alla anställda i Sverige och av de arbetstagare som är utsatta för smittrisk är cirka 80 % kvinnor. Det motsvarar en tredjedel av alla sysselsatta kvinnor.

Det finns flera yrkeskategorier i samhället där kvinnodominansen är stor, till exempel inom vård- och omsorgsverksamheter där det dagliga arbetet består av nära kontakt med människor vilket innebär att arbetstagaren utsätts för smittrisk. För att förebygga smittrisker i arbetsmiljön är det grundläggande med god hygien. För att upprätthålla god hygien och inte sprida smittämnen till övriga samhället, är det viktigt att arbetstagare använder arbetskläder. Förslaget till nya föreskrifter medför bland annat att arbetskläder som används av arbetstagare som omfattas av Socialstyrelsens föreskrifter (SoSFS 2015:10) om basal hygien i vård och omsorg ska dekontamineras, tvättas och vid behov förstöras. Av de arbetstagarna är nästan alla kvinnor.

7.6 Miljöpåverkan

Förslaget kan medföra viss miljöpåverkan. Dekontaminering och avdödning av smittämnen omfattar antingen kemiska metoder eller stark värme under tryck eller en kombination av dessa. Andra åtgärder som krävs för att skydda arbetstagare mot smittrisker är användning av engångshandskar och annat engångsmaterial. Det måste ses i ljuset av konsekvenserna av en okontrollerad smittspridning i samhället, både för människor och djur.

Vi har i dag genom goda sanitära och hygieniska åtgärder drastiskt minskat bakteriella farsoter som kolera och dysenteri i Sverige. Vi ser nu en oroväckande trend med ökad spridning av antibiotikaresistenta bakterier, även multi-resistenta. Fortsatt goda sanitära och hygieniska åtgärder i kombination med goda förebyggande åtgärder i arbetsmiljön är nödvändiga för att kunna bryta den trenden. Därför bedömer vi att den miljöpåverkan som desinfektion, avdödning och användande av engångsmaterial kan ge, uppvägs av det samhälleliga smittskyddsperspektivet och att den miljöpåverkan som har identifierats inte bör hindra att föreskrifterna utfärdas.

8. Jämförelse av konsekvenser för de övervägda regleringsalternativen

De föreslagna föreskrifterna genomför två minimidirektiv. I några fall har vi valt att göra det och i andra inte. Nedan beskriver vi vilka val vi har övervägt för några paragrafer, särskilt där större förändringar föreslås.

8.1 Begränsning av tillämpningsområdet och vem som berörs (1-3 §§)

Vi har valt att begränsa tillämpningsområdet till smittrisker. Anledningen är att vi anser att nuvarande föreskrifter om mikrobiologiska arbetsmiljörisker inte tillräckligt tydligt visar vilka som berörs av föreskrifterna. Enligt vår uppfattning täcks de åtgärder som krävs för att hantera andra risker med biologiska agens än smittrisker av andra föreskrifter, bland annat de om systematiskt arbetsmiljöarbete, kemiska arbetsmiljörisker och arbetsplatsens utformning. Föreskrifterna om kemiska arbetsmiljörisker behöver dock justeras så att det blir tydligare att de biologiska agens som kan ge andra risker än smittrisker omfattas. Alternativet att skriva särskilda föreskrifter om andra risker med biologiska agens än smittrisker har vi förkastat då alltför mycket dubbelreglering skulle uppstå.

Smittämnen är farliga ämnen. Alla som utsätts för smittrisker i arbetet berörs, även den som bedriver enskild firma. Föreskrifterna gäller också för den som

genomgår utbildning. Också en arbetsgivare som hyr in arbetskraft berörs. Alternativet är att bara begränsa föreskrifterna till anställda. Riskerna finns oavsett anställningsform och oavsett varför smittämnet finns där. Det har blivit vanligare med bemanningsföretag inom vård och omsorg. För att det inte ska råda någon oklarhet om vad som gäller, vill vi förtydliga att kraven också omfattar den som hyr in arbetskraft.

8.2 Dokumentera arbetstagare som utsätts för smittämnen i riskklasserna 3 och 4 (11 §)

Kravet på dokumentation finns i direktiv 2000/54/EG och måste genomföras. Nuvarande föreskrifter omfattar också krav på att dokumentera även om ingenting har inträffat. Vi väljer att ta bort den delen av kravet. Konsekvensen blir en minskad administrativ kostnad, se resonemanget för 11 § i avsnitt 7.2. Alternativet att inte ändra medför att kostnaden kvarstår.

Vi har däremot valt att behålla sanktionsavgiften och kravet att dokumentera faktiskt exponering av smittämnen i riskklasserna 3 och 4. Vi bedömer att det är en fördel att dokumentera ett allvarligt tillbud för att behålla möjlighet att identifiera smittkälla och minimera fortsatt smittspridning, åtgärda eventuella brister och förhindra att tillbud upprepas.

Sjukdomar orsakade av de smittämnen som omfattas av kravet är allvarliga och kan, beroende på smittämne, vara förknippade med hög risk för dödsfall eller svåra komplikationer. I förslaget omfattas även ensam- och familjeföretag av samma anledning.

8.3 Behållare för stickande och skärande avfall (14 §)

Kraven på behållare för stickande och skärande avfall finns i direktiv 2010/32/EU så alternativet att inte ha kvar sådana bestämmelser är inte möjligt.

Vi har valt att införa sanktionsavgift vid användning av felaktiga avfallsbehållare och avsaknad av avfallsbehållare. Vi vill förhindra att arbetstagare riskerar stick- och skärsador och minska möjligheten att infekteras av smittämnen på grund av hantering av felaktiga behållare.

8.4 Krav att dekontaminera, tvätta och destruera arbetskläder, specialkläder (15 § och 22 §)

Kravet på dekontaminering, tvätt och destruktion av arbetskläder, specialkläder och skyddskläder finns i direktiv 2000/54/EG. Det har inte tidigare varit tydligt i vårt regelverk vad som gäller för kläder som inte är personlig skyddsutrustning (dvs. skyddskläder). Alternativet är en fortsatt otydlighet eller att arbets-

marknadsparterna kommer överens i kollektivavtal. Att vi inför kravet i föreskrifterna hindrar inte att man i kollektivavtal kommer överens om de exakta formerna för hur kravet ska genomföras.

8.5 Förbud att lämna avfall med smittämnen i riskklasserna 3 och 4 från vissa verksamheter (20 §)

Vid arbete med smittämnen i riskklasserna 3 och 4 i laboratorier, försöksdjur och industriella processer förekommer smittämnena oftast i koncentrerad form och i större volymer än i till exempel ett patientprov. I nuvarande föreskrifter finns krav på att bland annat avfall från dessa smittämnen ska dekontamineras innan det lämnar det kontrollerade utrymmet. Kravet på dekontamination kvarstår men ingår i en paragraf där andra regler om avfall finns, till skillnad från nuvarande föreskrifter där kravet står i en tabell. Vår bedömning är att det blir tydligare om kraven om avfall står på samma ställe. Kravet behöver finnas i föreskrifterna eftersom annars riskerar allvarliga smittämnen att spridas i samhället och arbetstagare som hanterar avfallet riskerar att infekteras av dessa smittämnen.

8.6 Skyddsåtgärder i tabell eller i paragraftext (23-28 §§)

I förslaget ersätts tabellerna med skyddsåtgärder i nuvarande föreskrifter med text direkt i paragraferna. Åtgärder på skyddsnivå 1 definieras inte i förslaget, då mikroorganismer i riskklass 1 inte omfattas. Skyddsnivå 1 finns inte definierad i direktivet.

Många åtgärder som ska tillämpas på skyddsnivå 2 ska också tillämpas på skyddsnivå 3 och 4. En konsekvens av att ersätta tabellerna med paragrafer är att man behöver läsa mer än en paragraf för skyddsnivåerna 3 och 4. Dock är vår bedömning att det i löptext går att förtydliga tillämpningen av kravet på ett annat sätt än i en tabell. Skulle tabellerna behållas, kvarstår bilagor som enbart berör en mycket liten del av alla som berörs av föreskrifterna.

8.7 Anmälan om arbete med smittämnen (29 §)

8.7.1 Anmälan eller tillstånd

Enligt nuvarande föreskrifter får vissa verksamheter inte påbörjas utan tillstånd. Vilken detaljnivå på de uppgifter som ska lämnas preciseras inte i dag. Vi föreslår att tillståndskravet ersätts med krav på anmälan, vilket är den kravnivå som finns i direktivet 2000/54/EG. Vår erfarenhet av tillståndsgivningen och de inspektioner vi har gjort i samband med ansökan, är att de arbetsgivare som har tillståndspliktiga verksamheter är väl medvetna om riskerna och om hur arbetstagare ska skyddas och hur hög skyddsnivå upprätthålls. Riskerna finns snarare där man använder smittämnen på nya sätt och med okända faktorer, till

exempel när man förändrar det genetiska materialet. De verksamheterna omfattas av miljöbalkens regler om genteknik där det redan finns strängare krav på att anmäla och ansöka om tillstånd. De reglerna ändras inte.

Ett tillståndskrav kan skapa extra motivation att hålla dokument och rutiner uppdaterade, när de måste lämnas till en myndighet inom 3-5 år. Men liknande krav finns i olika ledningssystem och standarder, som många verksamheter har implementerat. Tillståndskravet medför därför enligt vår uppfattning onödig administration.

8.7.2 Vilka uppgifter som ska lämnas

I nuvarande föreskrifter finns de uppgifter som ska lämnas vid anmälan och tillståndsansökan i två bilagor. Vi har valt att lägga texten direkt i paragrafen så att den som ska anmäla slipper leta efter rätt bilaga. Vår bedömning är att det underlättar för användarna. Uppräkningen av vilka uppgifter som ska anges vid anmälan regleras i direktiv 2000/54/EG. Skulle en eller flera bilagor behållas, kvarstår att de bara berör en ytterst liten andel av alla som berörs av föreskrifterna.

8.7.3 Sanktionsavgift vid utebliven anmälan

Vi föreslår en sanktionsavgift om anmälan inte lämnas innan arbete påbörjas på en ny adress. I nuvarande föreskrifter finns ingen sanktionsavgift. Smittämnen kan medföra stora risker för ohälsa även i verksamheter som arbetar med de minst skadliga smittämnena, bland annat på grund av kontaminationsrisker och vid hantering av okända prover. Sådant arbete måste enligt direktivet 2000/54/EG anmälas till en myndighet och saknas incitament att anmäla, kan verksamhet pågå på ett farligt och olagligt sätt.

8.8 Flytt av regeln om förbud att utsätta gravida för rubella och toxoplasma

För att förtydliga för en arbetsgivare vad som gäller om en arbetstagare har meddelat att hon är gravid, bör bestämmelsen om förbudet att inte exponera en gravid för rubella eller toxoplasma flyttas till föreskrifterna om gravida och ammande arbetstagare. Alternativet att inte flytta bestämmelsen gör att arbetsgivare som inte redan känner till riskerna för gravida med de två smittämnena riskerar att missa bestämmelsen. Då det är belagt med sanktionsavgift måste det vara tydligt för arbetsgivaren vad som gäller. Förbudet finns i ett EU-direktiv och måste genomföras.

9. Överväganden enligt 14 kap. 3 § regeringsformen

Av den tidigare redovisningen har framgått att kommuner och landsting kommer att beröras av de nya reglerna. I den mån kommuner och landsting

påverkas sker det i deras civilrättsliga egenskap av arbetsgivare. Reglerna påverkar alltså inte kommuner och landsting på annat sätt än andra arbetsgivare och därmed påverkas inte heller den kommunala självstyrelsen.

10. Effekter för kommuner och landsting

Som framgår av avsnitt 7 blir både kommuner och landsting berörda av det nya förslaget till föreskrifter. För landstingens del har vi gjort bedömningen att följderna inte blir så stora eftersom vi räknat med att de redan idag tillämpar sådana rutiner som lever upp till det kommande regelverket. Kommunerna har färre verksamheter som idag lever upp till de föreslagna reglerna och därmed kommer effekten för kommunerna att bli större än för landstingen. De kostnadsmässiga effekterna har redovisats i avsnitt 7.4, tabellerna 16 och 17. Den största framtida utgiften är den som gäller tvätt av kläder och den har i denna konsekvensutredning beräknats till 257 miljoner kronor årligen för kommunerna.

Bestämmelsen i 29 § om anmälan av arbete med användning av smittämnen i stället för krav på tillstånd medför en viss lättnad i administrativa krav för landstingens drift av laboratorier för att diagnosticera smittämnen i riskklass 3.

11. Tidsåtgång och administrativa kostnader för företag

Arbetsmiljöverket har bedömt att kostnaderna för införande av nya rutiner samt information till personalen om tvätt av arbetskläder kan klassificeras som administrativa kostnader. Dessa administrativa kostnader, som är av engångskaraktär, återfinns i tabell 16 och uppskattas sammanlagt till cirka 26,9 miljoner kr för företagen. Därutöver redovisas i tabell 17 b) en besparing för företagen på 1,1 miljoner kr årligen genom att registrering vid exponeringsrisk inte längre behövs och att tillstånd inte behöver sökas.

12. Vilka andra kostnader som blir aktuella för företagen och vilka förändringar i verksamheten de kan behöva vidta

Företag måste alltid hålla sig informerade om vilka regler som gäller och det innebär i sig att de måste se till att de skaffar sig information om det förändrade regelverket. Därutöver har Arbetsmiljöverket inte bedömt andra kostnader utöver de som redan har specificerats.

13. Bedömning av i vilken utsträckning föreskrifterna kan komma att påverka företagen

13.1 Påverkan av konkurrensförhållanden

Kraven som finns gäller alla företag och offentliga verksamheter och berör flera sektorer på arbetsmarknaden. Kraven gäller också ensam- och familjeföretagare. Många krav finns redan i nuvarande föreskrifter. Bara för att reglerna är samma för alla, kan vi inte utesluta att kraven påverkar enskilda aktörer olika. Vi har inte fått några signaler på att kraven i förslaget kommer att medföra mer än marginella skillnader i konsekvenserna för vissa aktörer. Därför bedömer vi att föreskrifterna inte påverkar konkurrensförhållanden.

13.2. Annan påverkan

Utöver att berörda rent allmänt behöver ta hänsyn till de nya föreskrifterna bedömer Arbetsmiljöverket att det inte blir någon annan påverkan för berörda än det som redan har redovisats.

14. Bedömning av om särskilda hänsyn behöver tas till små företag vid reglernas utformning

Vi bedömer att förslaget inte påverkar små företag så att särskild hänsyn behövs. Riskerna med smittämnen är samma oavsett storlek på företaget. Därför är det viktigt att reglerna gäller även små- och ensamföretag.

15. Bedömning av om särskilda hänsyn behövs när det gäller tidpunkten för ikraftträdande

Ikraftträdandet bör vara det normala för Arbetsmiljöverkets föreskrifter, sex månader.

Vi bedömer att utformningen av regeln inte medför att andra hänsyn behöver tas än tidpunkten för ikraftträdande och att sex månader bör räcka, men inte mindre.

Kravet på tvätt av arbetskläder medför att tillräckligt lång tid behövs för att särskilt kommuner och i viss mån landsting ska hinna genomföra kravet. Visserligen finns kravet på att arbetskläder ska användas redan genom Socialstyrelsens föreskrifter, men det kan finnas åtgärder kring kravet att tvätta kläderna som inte ännu är genomförda överallt. Tjänsten kan köpas eller bedrivas i egen regi. Om inköp av utrustning eller tjänst behövs, kan regler om offentlig upphandling medföra att kravet inte kan genomföras förrän tidigast sex månader från att upphandlingen påbörjats. Vi bedömer därför att det behövs sex månader för ikraftträdandet.

Vi bedömer att en övergångsbestämmelse behövs för dem som har ett giltigt tillstånd för användning av smittämnen enligt nuvarande föreskrifter om mikrobiologiska arbetsmiljörisker. För dem vars tillstånd löper ut innan föreskrifterna träder i kraft, bör det finnas tillräckligt lång tid att färdigställa en anmälan eller anmälan om väsentlig förändring. Vi bedömer att tre månader är tillräckligt. Ikraftträdandet kan därför vara det normala för Arbetsmiljöverkets föreskrifter.

16. Bedömning av om det finns behov av speciella informationsinsatser

Arbetsmiljöverkets bedömning är att vi behöver genomföra de informationsinsatser som vanligen genomförs vid föreskriftsförändringar. Information sker via vår webbplats och i tryckta material som kommer att uppdateras i samband med ikraftträdandet. Arbetsmiljöverket har även noterat ett behov av en eller flera vägledningar till tillämpning av föreskrifterna.

Information kommer även att kommuniceras vid möten som Arbetsmiljöverket har med arbetsmarknadens parter och vår förhoppning är att parterna vidareförmedlar informationen till övriga som berörs.

Utöver detta bedömer Arbetsmiljöverket att särskilda informationsinsatser behövs för att öka kunskapsnivån gällande förebyggande hygienåtgärder för att undvika smittrisker och de nya kravet att arbetsgivare ska stå för kostnaden för tvätt av arbetskläder. Arbetsmiljöverket kommer att arbeta vidare med hur sådana informationsinsatser kan utformas.

17. Hur samråd genomförs

Arbetsmiljöverket har haft avstämningsmöte kring reglerna och de föreslagna kostnaderna för tvätt av arbetskläder med representanter för arbetsgivarorganisationer den 13 september 2017.

Ett särskilt samrådsmöte om regler som påverkar kommuner och landsting har genomförts avseende 15 § den 6 september 2017.

Föreskriftsförslaget kommer att skickas på remiss till en bredare krets av berörda. Innan beslut att utfärda föreskrifterna kommer arbetsmarknadens parter och andra berörda att kallas till ett intressentmöte för att diskutera strukturen på föreskrifterna och de förändringar som föreslås.

18. Redovisning av beröringspunkter med andra författningar

Andra av Arbetsmiljöverkets föreskrifter som berörs av denna förändring av föreskrifterna om smittrisker är främst föreskrifterna om arbetsplatsens utformning, användning av personlig skyddsutrustning, innesluten användning av genetiskt modifierade mikroorganismer (GMM), kemiska arbetsmiljörisker och gravida och ammande arbetstagare.

Andra lagstiftningar som berörs av denna förändring av föreskrifterna om smittrisker är främst smittskyddslagen, Socialstyrelsens föreskrifter om basal hygien i vård och omsorg, Jordbruksverkets föreskrifter om förebyggande och särskilda åtgärder avseende hygien m.m. för att förhindra spridning av zoonoser och andra smittämnen och Miljöbalken 1 kap. 1 §.

19. Kontaktperson på Arbetsmiljöverket

Jenny Persson Blom	010-730 95 31, Jenny.Persson.Blom@av.se
Katarina Eskils	010-730 95 77, Katarina.Eskils@av.se
Helen Karlberg	010-730 94 34, Helen.Karlberg@av.se

Bilaga 1

Berörda företag 2016 fördelade på storlek och bransch

SNI	Branschbenämning	Antal anställda						Totalt
		0	1-19	20-49	50-99	100-499	500+	
01.410	Mjölkproduktion och uppfödning av nötkreatur av mjölkkras	4 496	1 696	7	1	0	0	6 200
01.420	Uppfödning av andra nötkreatur och bufflar	7 448	489	0	0	0	0	7 937
01.430	Uppfödning av hästar och andra hästdjur	2 254	198	2	2	0	0	2 456
01.450	Uppfödning av får och getter	2 747	46	0	0	0	0	2 793
01.461	Uppfödning av smågrisar	348	155	1	0	0	0	504
01.462	Uppfödning av slaktsvin	279	143	2	0	0	0	424
01.471	Äggproduktion (för försäljning)	192	120	5	2	1	0	320
01.472	Uppfödning av fjäderfä, ej äggproduktion	120	56	1	2	0	0	179
01.491	Renskötsel	1 447	51	1	0	0	0	1 499
01.492	Uppfödning av sällskapsdjur	607	22	0	0	0	0	629
01.499	Övrig uppfödning av andra djur	792	84	0	0	0	0	876
01.500	Blandat jordbruk	53 269	2 235	6	1	0	0	55 511
01.620	Service till husdjursskötsel	3 505	299	5	0	1	0	3 810
01.700	Jakt och service i anslutning härtill	263	33	0	0	0	0	296
21.200	Tillverkning av läkemedel	62	44	8	7	6	5	132
37.000	Avloppsrening	114	102	15	8	8	0	247
46.230	Partihandel med levande djur	171	44	0	0	0	0	215
47.762	Specialiserad butikshandel med små sällskapsdjur	401	340	4	0	1	0	746
72.110	Bioteknisk forskning och utveckling	300	139	13	1	0	0	453
72.190	Annan naturvetenskaplig och teknisk forskning och utveckling	1 985	803	51	27	18	2	2 886
75.000	Veterinärverksamhet	853	480	23	8	4	1	1 369
80.100	Säkerhetsverksamhet	270	241	25	8	6	5	555
81.210	Lokalvård	4 944	3530	206	66	37	11	8 794
85.100	Förskoleutbildning	184	1496	166	29	11	8	1 894

SNI	Branschbenämning	Antal anställda						Totalt
		0	1-19	20-49	50-99	100-499	500+	
85.201	Grundskoleutbildning och förskoleklass	169	152	213	94	28	57	713
85.202	Utbildning inom grundsärskola	5	5	2	1	2	0	15
85.420	Universitets- eller högskoleutbildning	521	66	4	3	12	25	631
86.102	Specialiserad sluten somatisk hälso- och sjukvård på sjukhus	651	215	4	3	5	27	905
86.211	Primärvårdsmottagningar med läkare m.m.	1 490	961	72	12	5	3	2 543
86.230	Tandläkarverksamhet	1 028	1 829	10	3	6	3	2 879
86.901	Medicinsk laboratorieverksamhet m.m.	43	28	1	0	1	2	75
86.902	Ambulanstransporter och ambulanssjukvård	26	10	1	3	2	1	43
86.904	Tandhygienistverksamhet	135	61	0	0	0	0	196
87.100	Boende med sjuksköterskevård	19	14	9	0	2	0	44
87.201	Boende med särskild service för personer med utvecklingsstörning eller psykiska funktionshinder	51	125	71	26	21	4	298
87.202	Boende med särskild service för barn och ungdomar med missbruksproblem	51	67	9	0	0	0	127
87.203	Boende med särskild service för vuxna med missbruksproblem	73	106	25	1	4	0	209
87.301	Vård och omsorg i särskilda boendeformer för äldre personer	97	58	33	27	35	122	372
87.302	Vård och omsorg i särskilda boendeformer för personer med funktionshinder	14	28	13	4	4	0	63
87.901	Heldygnsvård med boende för barn och ungdomar med sociala problem	430	799	61	22	7	5	1 324
87.902	Omsorg och sociala insatser i övriga boendeformer för vuxna	32	35	5	3	1	0	76
88.101	Öppna sociala insatser för äldre personer	348	243	94	33	14	108	840

SNI	Branschbenämning	Antal anställda						Totalt
		0	1-19	20-49	50-99	100-499	500+	
88.102	Öppna sociala insatser för personer med funktionshinder	349	658	129	87	110	16	1 349
88.910	Dagbarnvård	749	307	10	0	2	0	1 068
88.991	Öppna sociala insatser för barn och ungdomar med sociala problem	173	135	8	1	4	0	321
88.992	Öppna sociala insatser för vuxna med missbruksproblem	64	43	1	1	0	0	109
88.993	Övriga öppna sociala insatser för vuxna	629	449	24	2	1	0	1 105
88.994	Humanitära insatser	245	209	10	7	3	0	474
88.995	Drift av flyktingförläggning	33	56	1	2	1	0	93
96.011	Industri- och institutionstvätt	44	63	4	4	3	1	119
96.022	Skönhetsvård	6 091	953	2	0	0	0	7 046
96.040	Kroppsvård	12 174	1 217	14	2	1	0	13 408
	Totalt	112 785	21 738	1 371	503	367	406	137 170

Uppgifterna har hämtats från Statistiska centralbyråns databas "Företagsdatabasen". Urval har skett på femsiffrig SNI-kod och företagens storlek för år 2016. Både privata och offentliga arbetsgivare finns med i statistiken. Uppgifterna har bearbetats.

http://www.statistikdatabasen.scb.se/pxweb/sv/ssd/START_NV_NV0101/FDBR07/?rxid=f45f90b6-7345-4877-ba25-9b43e6c6e299